

ที่ ๐๐๓๕.๙/๘๗๗

เรียน ผบก.อก., ผบก.ปค., ผบก.ศฝต., ผบก.ศบศ.

คณบดี ตศ., คณบดี นว., คณบดี สศ.

รอง ผบก.สทว.

รอง ผกก.สสท., รอง ผกก.สศท.

๑๑/๑๕
๑๓/๑๕

- เพื่อโปรดทราบ ตามสั่งการ ผบช.รร.นรต.

ลง ๑๔ พ.ย. ๒๕๕๖ ทำหนังสือ สปศ.รร.นรต. ที่ ๐๐๓๕.๙/๘๗๑

ลง ๑๒ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง รายงานผลการเข้าร่วมประชุมวิชาการ

นานาชาติ "การประกันคุณภาพการศึกษา" ประจำปี ๒๕๕๖

จำนวน:	
ลักษณะการตรวจประเมิน:	น.อ.อ.
ครั้งที่:	๒๙๖
วันที่:	๑๕ พ.ย. ๕๖
เวลา:	๙.๑๕

ว่าที่ พ.ต.อ. *W. อธิราช*

(ไพศาล สุริย์พงษ์)

ผกก.ตป.๗ พรท.รอง ผบก.สปศ.รร.นรต.

๑๕ พ.ย. ๒๕๕๖

ที่ ๐๐๓๕.๑๔/๒๗๑๕

๑. นำเรียน ผบก.อก.

- เพื่อโปรดทราบ

๒. ผกก.บค., ผกก.คส., ผกก.ผง., ผกก.ยอส., ผกก.ภก.,

รอง ผกก.สค., รอง ผกก.นท., สว.พท., สว.พภ.

- เพื่อทราบ ตามหนังสือ สปศ.รร.นรต.

ที่ ๐๐๓๕.๙/๘๗๗ ลง ๑๕ พ.ย. ๒๕๕๖ เรื่อง รายงานผล

การเข้าร่วมประชุมวิชาการนานาชาติ "การประกันคุณภาพ

การศึกษา" ประจำปี ๒๕๕๖

พ.ต.อ. *อินทิ*

(อภิชาติ ชวงสุวรรณิช)

รอง ผบก.๗ พรท.ผบก.อก.

๑๕ พ.ย. ๒๕๕๖

๒. กรอบกิจกรรมในการจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา”
ประจำปี ๒๕๕๖ มีดังนี้

๒.๑ กิจกรรมหลักในงาน

- ๒.๑.๑ พิธีเปิด - พิธีปิด
- ๒.๑.๒ การจัดนิทรรศการ
- ๒.๑.๓ การประชุมนานาชาติ
- ๒.๑.๔ การประชุม ปทอ.
- ๒.๑.๕ การประชุมผู้ประเมินภายนอก
- ๒.๑.๖ การประชุมศูนย์เครือข่าย สมศ.
- ๒.๑.๗ การประชุมต้นสังกัด/สถานศึกษา
- ๒.๑.๘ การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์
- ๒.๑.๙ ร้านค้าแสดงสินค้าที่ระลึก

๒.๒ กิจกรรมในงานโดยทั่วไป

- ๒.๒.๑ พิธีเปิด - พิธีปิด
- ๒.๒.๒ นิทรรศการผลงานสมศ. เช่น โครงการ ๑ ช่วย ๙ และการประเมินเชิง

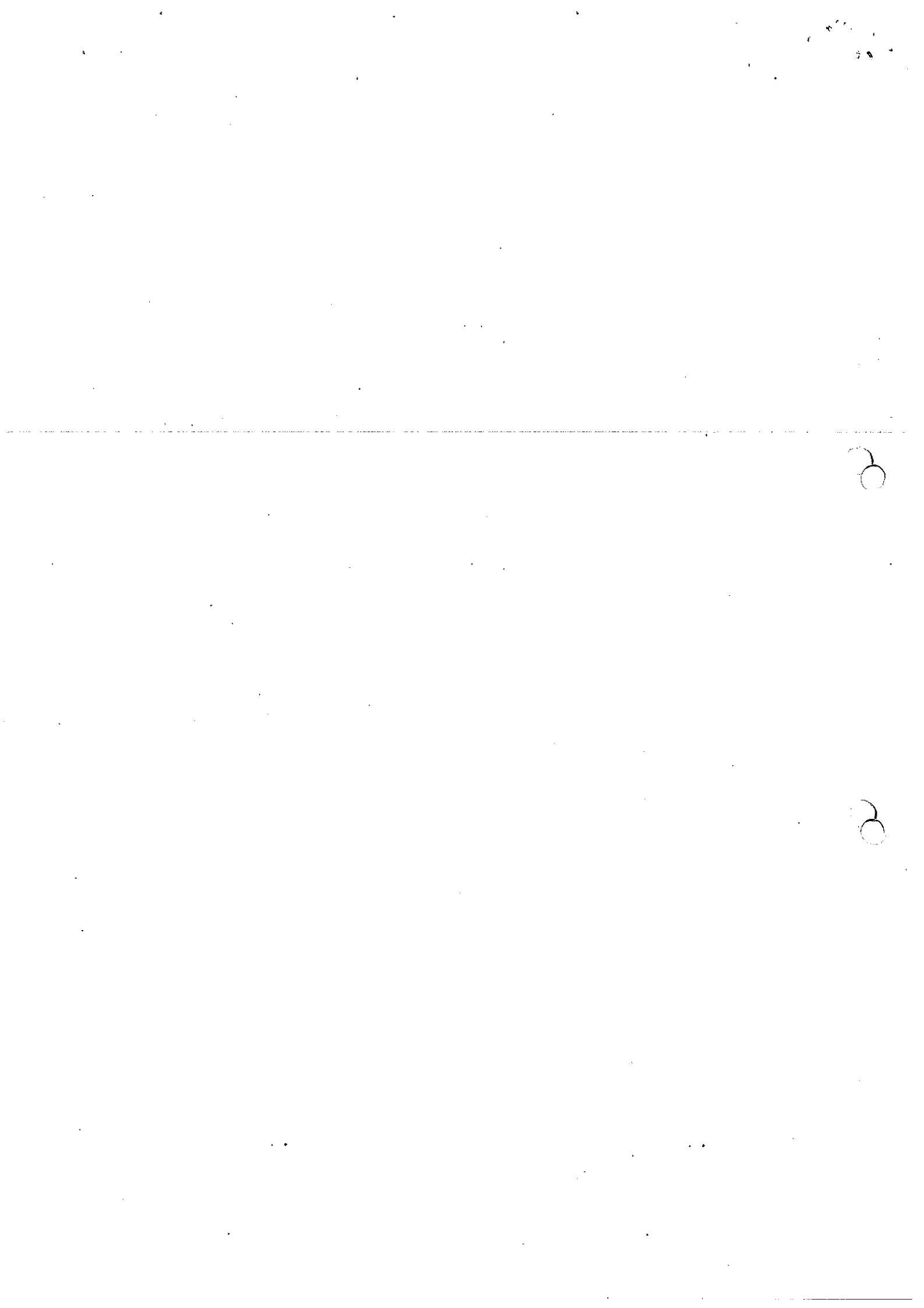
พื้นที่ (ABA)

- ๒.๒.๓ นิทรรศการผลงานจากต้นสังกัด/สถานศึกษา
- ๒.๒.๔ นิทรรศการแสดงผลงานของภาคี เครือข่าย สมศ.
- ๒.๒.๕ การจัดประชุมทางวิชาการครอบคลุมกลุ่มภาคีเครือข่าย

๒.๓ ผู้เข้าร่วมงาน

- ๒.๓.๑ ผู้ประเมินภายนอก ทั้ง ๓ ระดับ
- ๒.๓.๒ ผู้ประเมินอภิมานภายนอก
- ๒.๓.๓ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ๒.๓.๔ บุคลากรทางการศึกษา
- ๒.๓.๕ แขกรับเชิญ
- ๒.๓.๖ ผู้สนใจทั่วไป

๓. สาระสำคัญของการร่วมประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา”
ประจำปี ๒๕๕๖ ในวันที่ ๗ พ.ย. ๒๕๕๖ (ตามเอกสาร ๑)

๔. สาระสำคัญของการร่วมประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา”
ประจำปี ๒๕๕๖ ในวันที่ ๘ พ.ย. ๒๕๕๖ (ตามเอกสาร ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.อ.

(ไพศาล สุรีย์พงษ์)

ผกก.๗ ปรท.รอง ผบก.สปศ.ร.นรด.

เรียน ผบช.ร.นรด.

- เพื่อโปรดทราบรายงานประชุมวิชาการนานาชาติ
“การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี ๒๕๕๖

พล.ต.ต.

(สุรพล ศรีวงศ์)

รอง ผบช.ร.นรด.

๑๓ พ.ย. ๒๕๕๖

- ทราบ

พล.ต.ท.

(ศักดิ์ดา เตชะเกรียงไกร)

ผบช.ร.นรด.

๑๔ พ.ย. ๒๕๕๖

กำหนดการปฏิบัติงานโครงการ "การประกันคุณภาพการศึกษา" ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

วันที่ ๗ - ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ณ ศูนย์นันทนาการและการประชุมไบเทค บางนา จ.กรุงเทพมหานคร

วันที่	สถานที่	กิจกรรม	วิทยากร	วัตถุประสงค์
๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	ศูนย์นันทนาการและการประชุมไบเทค บางนา	พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี	คุณเอกวิทย์ สวัสดิ์คุณภาพ	พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี
๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	ศูนย์นันทนาการและการประชุมไบเทค บางนา	พิธีมอบโล่แก่ผู้ปฏิบัติงาน	คุณเอกวิทย์ สวัสดิ์คุณภาพ	พิธีมอบโล่แก่ผู้ปฏิบัติงาน
๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	ศูนย์นันทนาการและการประชุมไบเทค บางนา	พิธีปิดงาน	คุณเอกวิทย์ สวัสดิ์คุณภาพ	พิธีปิดงาน

เอกสารแนบ

๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี
๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	พิธีมอบโล่แก่ผู้ปฏิบัติงาน
๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	พิธีปิดงาน

๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี
๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	พิธีมอบโล่แก่ผู้ปฏิบัติงาน
๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	พิธีปิดงาน

IQA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

IQA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ด้านการอาชีวศึกษา)

IQA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับ...

เคล็ด (ไม่) ลับการบริหาร

โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ

คุณภาพอาชีวศึกษาก้าวหน้าสู่อาชีพ (Vocational Qualification)

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก

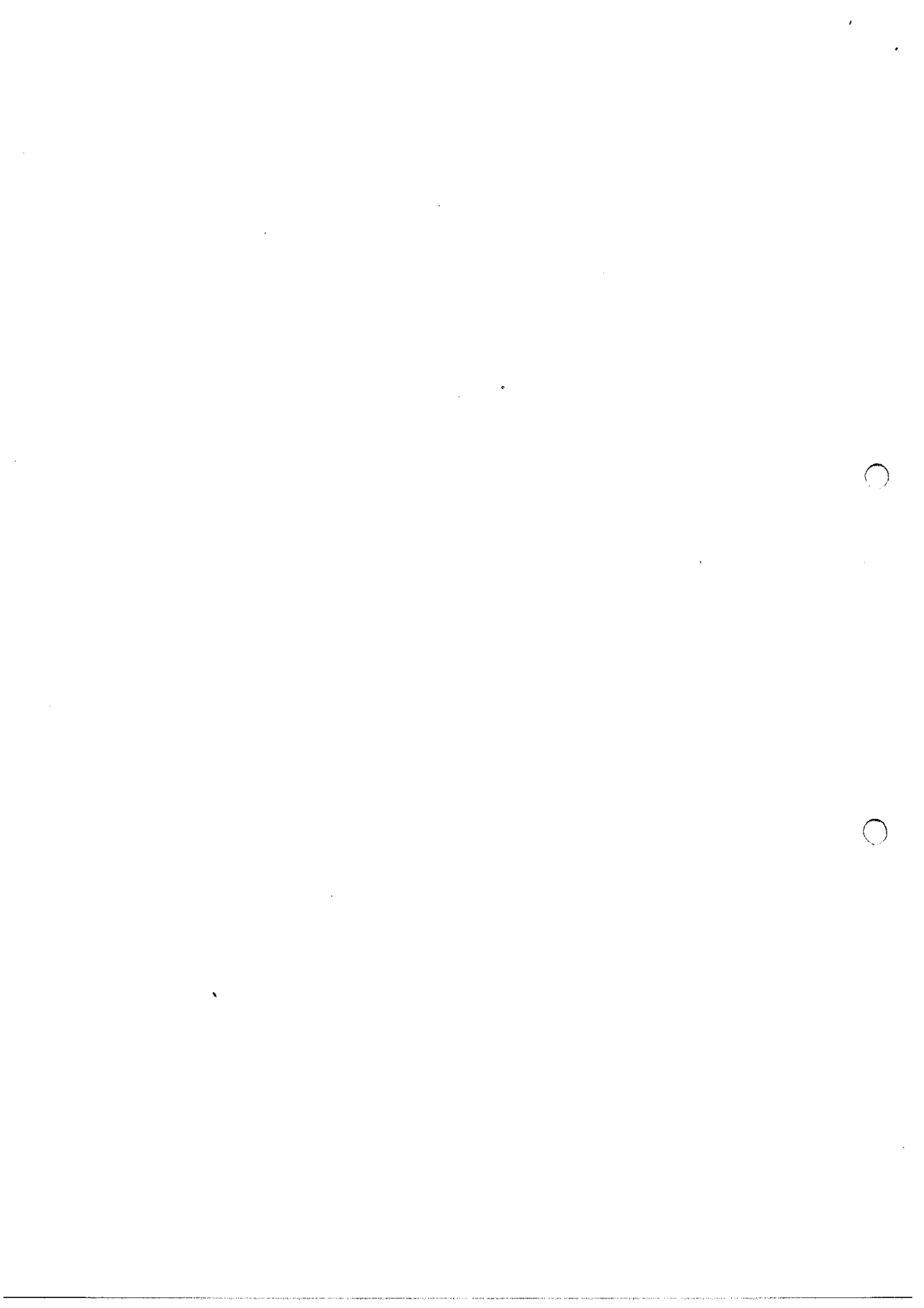
๑๓.๕๕ - ๑๔.๐๐ น. QA Culture

๑๓.๓๐ - ๑๓.๕๕ น. Quality Enhancement Innovation

กำหนดการสัมมนาวิชาการนานาชาติ "การประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖"
วันที่ ๗ - ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

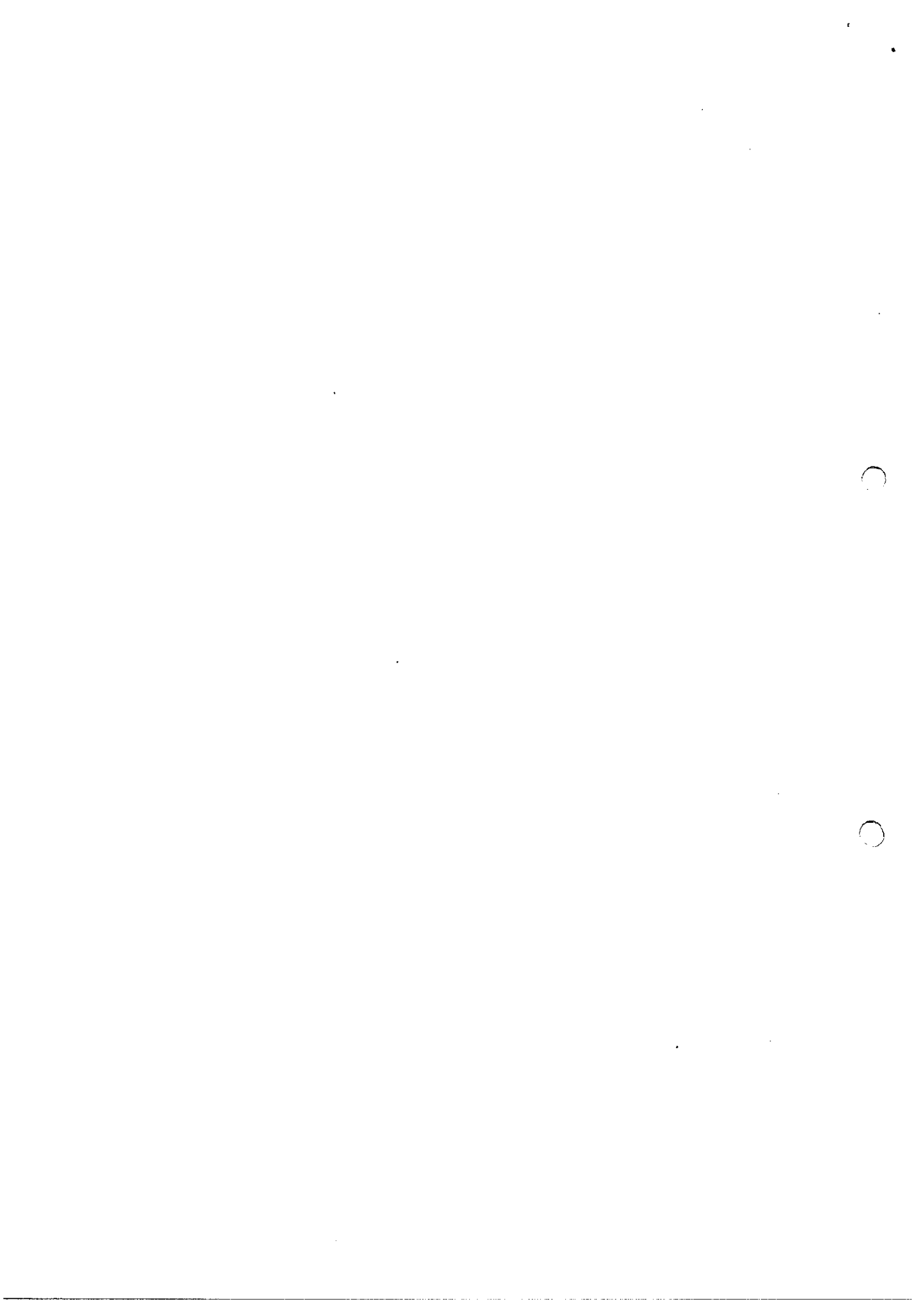
ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา จ.กรุงเทพมหานคร

สถานที่	วันที่	เวลา	วิทยากร	หัวข้อ	วิทยากร	หมายเหตุ
EH ๑๐๓	๐๘.๐๐ - ๑๐.๑๕ น. ๐๗.๐๐ - ๐๘.๓๐ น. ลงทะเบียน ๘.๓๐ - ๐๘.๕๕ น. วัตถุประสงค์ ๐๘.๕๕ - ๐๙.๑๕ น. ประธานกรรมการบริหารกล่าวรายงาน ๐๙.๑๕ - ๐๙.๕๕ น. พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี ๐๙.๕๕ - ๑๐.๑๕ น. พิธีมอบโล่แก่ผู้ควบคุมการ	๑๐.๑๕ - ๑๐.๕๕ น. ธรรมภิบาลสถานศึกษาและ คุณธรรมคุณจรรย์	๑๐.๕๕ - ๑๒.๐๐ น. "คุณภาพศิษย์ สะท้อนคุณภาพครู"	พัฒนธรรมการประกันคุณภาพ: ผู้คิด หรือผู้แจ้ง	๑๓.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.	๑๔.๕๕ - ๑๖.๑๕ น. วิพากษ์ สมศ.: ยุบ หรือ ไม่ยุบ?
GH ๒๐๑-๒๐๒						
GH ๒๐๓				เคล็ด (ไม่) ลับการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ		IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ด้านการอาชีวศึกษา) IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับอุดมศึกษา)
MR ๒๑๐				การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก		๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. Paper Presentations
MR ๒๑๑ - ๒๑๓ ประชุมนานาชาติ				๑๓.๓๐ - ๑๓.๕๕ น. Quality Enhancement Innovation ๑ ช่วย ๙ : ช่วยก้าวพัฒนา	๑๓.๕๕ - ๑๔.๕๕ น. QA Culture : Cooperation or Competition	แหล่งตีพิมพ์ เผยแพร่ผลวิจัย/ งานสร้างสรรค์ที่ได้มาตรฐาน Automated QA & CHE QA online (เที่ยงตรง ง่ายไป ได้ประสิทธิภาพ) QC ๑๐๐ : ระบบประเมินผู้ประเมิน
MR ๒๑๔ - ๒๑๕				วิธีการประเมินผ่านระบบ Automated QA		
MR ๒๑๖ - ๒๑๗				ชุดคุณภาพ : คุณภาพรายงาน คุณภาพการประเมิน		
MR ๒๑๘ - ๒๑๙				"น้ำใจไมตรี"		
MR ๒๒๐ - ๒๒๑				สร้างได้หรือไม่ อย่างไร?		หลายจุดอ่อน สู้จุดเริ่ม แห่งความสำเร็จ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

สัปดาห์ที่	0๘.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.	๑๐.๑๕ - ๑๐.๔๕ น.	๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	พัก	๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.	พัก	๑๔.๔๕ - ๑๖.๑๕ น.
MIR ๒๒๒๒-๒๒๒๒					หัวหน้างานประกัน (QMR) : กลยุทธ์ด้านคุณภาพจริง		ทำอย่างไร ถ้าไม่ผ่านการประเมิน ?
MIR ๒๒๒๒-๒๒๒๒					MOOCs : แหล่งเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑		E - Learning

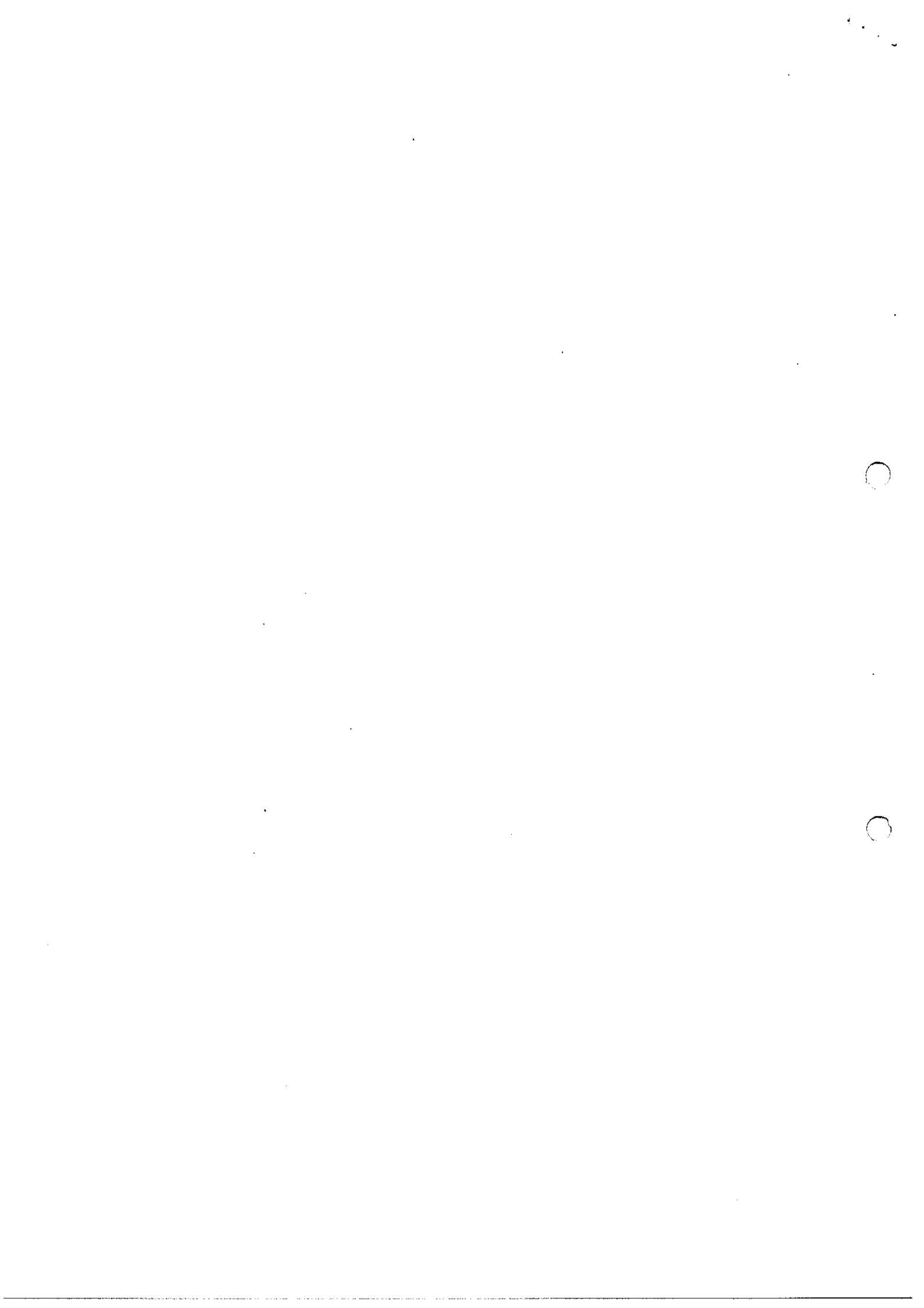

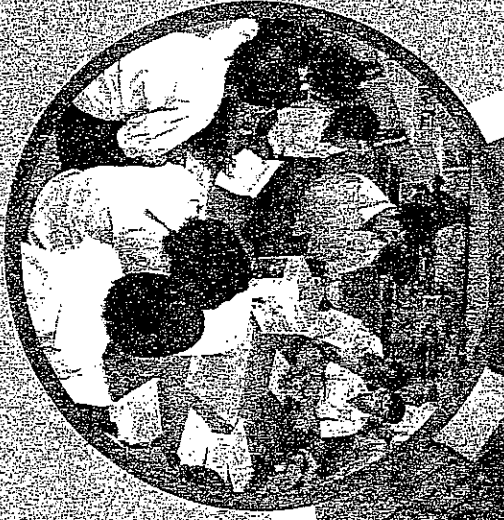
กำหนดการปฏิบัติงานการนันทชาติ "การประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖
วันที่ ๗ - ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ณ ศูนย์นันทนาการและการประชุมไบเทค บางนา จ.กรุงเทพมหานคร

(๒๓๗๗๑)

สถานที่	วันที่	เวลา	วิทยากร	หัวข้อ				
EH ๑๐๓	๐๘.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.	๑๐.๑๕ - ๑๐.๔๕ น.	๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.				
GH ๒๑๑-๒๑๒	๐๗.๐๐ - ๐๘.๓๐ น. ลงทะเบียน ๘.๓๐ - ๐๘.๔๕ น. วัตถุประสงค์ ๐๘.๔๕ - ๐๘.๑๕ น. ประธานกรรมการบริหารกล่าวรายงาน ๐๘.๑๕ - ๐๘.๔๕ น. พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษา" โดย นายกรัฐมนตรี ๐๘.๔๕ - ๑๐.๑๕ น. พิธีมอบโล่แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ	ชมรมวิทยาลัยนานาชาติศึกษาและ คุณธรรมคุณงามจริย	"คุณภาพศิษย์ สะท้อนคุณภาพครู"	วัฒนธรรมการประกันคุณภาพ: คู่คิด หรือคู่แข่ง				
MR ๒๑๑ - ๒๑๓ ประชุมภาวชาติ				<p>คุณธรรมคุณงามจริย (ไม่มีคุณภาพ Vocational Qualification) การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก</p> <table border="1"> <tr> <td>๑๓.๓๐ - ๑๓.๔๕ น.</td> <td>๑๓.๔๕ - ๑๔.๔๕ น.</td> </tr> <tr> <td>Quality Enhancement Innovation</td> <td>QA Culture : Cooperation or Competition</td> </tr> </table> <p>๑ ชั่วโมง : ช่วยก้าวพัฒนา</p> <p>วิธีการประเมินผ่านระบบ Automated QA</p> <p>ชุดคุณภาพ : คุณภาพรายงาน คุณภาพการประเมิน</p> <p>"น้ำใจในมือ" สร้างได้หรือไม่ อย่างไร?</p>	๑๓.๓๐ - ๑๓.๔๕ น.	๑๓.๔๕ - ๑๔.๔๕ น.	Quality Enhancement Innovation	QA Culture : Cooperation or Competition
๑๓.๓๐ - ๑๓.๔๕ น.	๑๓.๔๕ - ๑๔.๔๕ น.							
Quality Enhancement Innovation	QA Culture : Cooperation or Competition							
MR ๒๑๔ - ๒๑๕				<p>๑๔.๔๕ - ๑๖.๑๕ น.</p> <p>วิพากษ์ สมศ... ยูน หรือ ไม่ยูน?</p> <p>IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับการศึกษาชั้นปริญญา) IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ด้านการศึกษาวิชาชีพ) IOA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ (ระดับอุดมศึกษา)</p> <p>๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. Paper Presentations</p> <p>แหล่งตีพิมพ์ เผยแพร่ผลวิจัย/ งานสร้างสรรค์ที่มาตรฐาน Automated QA & CHE QA online (เที่ยงตรง ง่าย ได้ผลลัพธ์ทันที)</p> <p>QC ๑๐๐ : ระบบประเมินผู้ประเมิน</p> <p>หลายจุดอ่อน ผู้จุดเริ่ม แห่งความสักร็จ</p>				
MR ๒๑๖ - ๒๑๗								
MR ๒๑๘ - ๒๑๙								
MR ๒๒๐ - ๒๒๑								

“SUMMIT”

“ANALYSIS AND SYNTHESIS”

เอกสารอ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนพิเศษ ๒๓ ง. ๒๕๕๖. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖. (๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖).

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๗ ตอนที่ ๙๙ ก. ๒๕๓๓. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๓๓. (๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓).

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๗๔ ก. ๒๕๕๕. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕. (๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕).

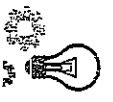
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖ ตอนที่พิเศษ ๑๒๕ ง. ๒๕๕๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒. (๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). ๒๕๕๕. “คุณภาพศิษย์เป้าหมายการประเมิน”. กรุงเทพฯ: พจนานุกรม.

Partnership for 21st Century Skills. 2009. P21 framework Definitions. [Online]. Available: http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf.

“วาสนาพ่อ วาสนาแม่ อยู่ที่ลูก
วาสนาคู วาสนาอาจารย์ ผูกกับศิษย์
วาสนาผู้บริหาร นั่นด้วยครู เปรียบ
คุณภาพศิษย์ สะท้อนคุณภาพครู”

กล่าวโดยสรุป คุณภาพศิษย์จึงเป็นเป้าหมายของการประเมิน เพื่อให้ทั้ง ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริการ และสถานศึกษา ได้ตระหนักและขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้อง คือ คุณภาพศิษย์

หมายเหตุ = เท่ากับ (Equal) คือ เท่ากัน

กฎข้อที่ ๓ : คุณภาพศิษย์ \propto คุณภาพครู

(Quality-Student Quality-Teacher)

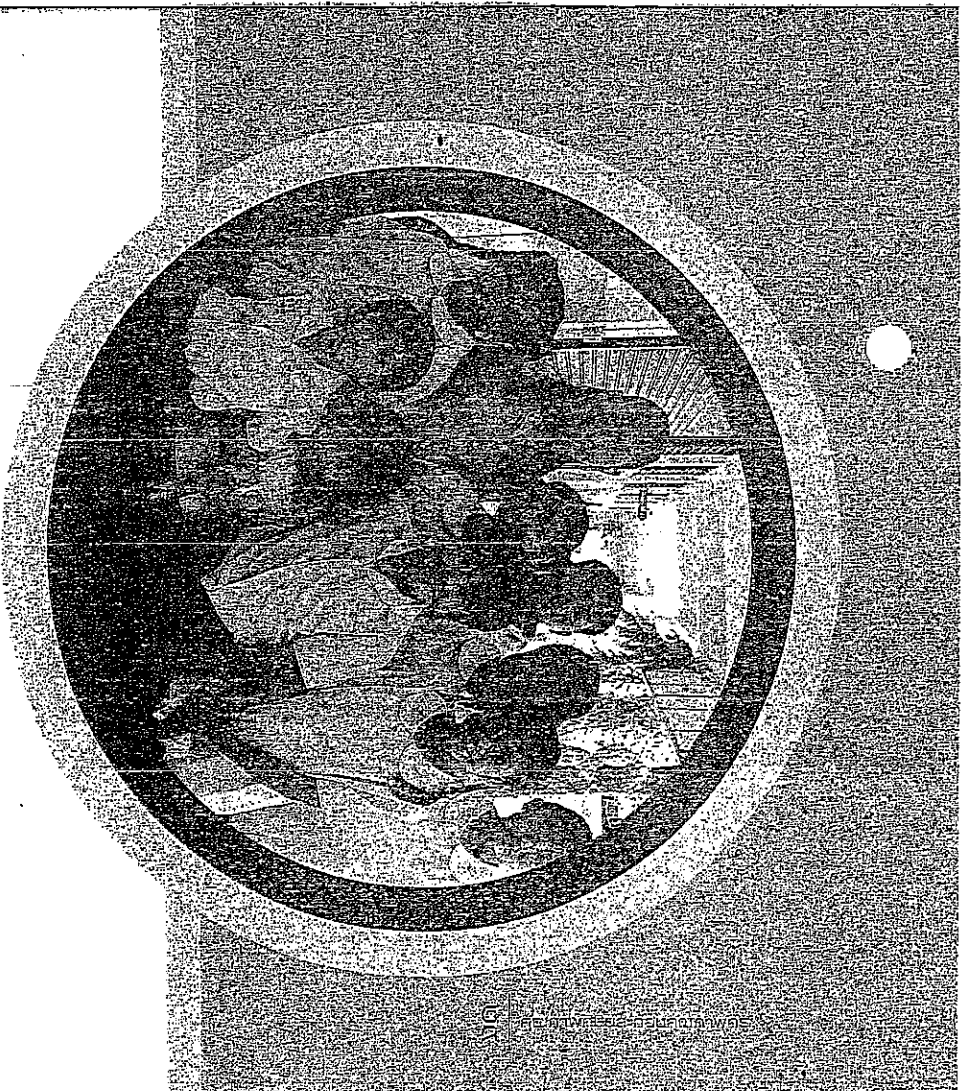
“คุณภาพครู” คือ ภาพสะท้อนจากคุณภาพศิษย์ ดังนั้น ศิษย์ที่มีคุณภาพ จึงสะท้อนให้เห็นภาพของครูผู้ซึ่งเป็นแม่พิมพ์ในการพัฒนาศิษย์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของครู ได้แก่

- ครูต้องมีความไม่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- มีความมุ่งมั่น เสียสละ ทุ่มเทกำลังความสามารถ
- มีความรับผิดชอบต่องานตนเอง หน้าที่ และส่วนร่วม
- มีความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของอาชีพครู ต้องครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

กล่าวโดยสรุปคือ คุณภาพศิษย์เป็นเช่นไรสะท้อนให้เห็นคุณภาพครูเช่นกัน หรือคุณภาพครูย่อมส่งผลตรง (Variation) ต่อคุณภาพศิษย์ ซึ่งเปรียบคำพังเพยที่ว่า ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น หรือที่ต่างชาติดีกว่าชานว่า Like Father, Like Son หมายเหตุ \propto : Variation คือ การส่งผลต่อ

วิธีชีวิตที่มีคุณภาพต้องเริ่มจากปัจเจกชนสู่ชุมชนคุณภาพ และสร้างจากการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ร่วมแบ่งปัน ร่วมคิด ร่วมแก้ ร่วมพัฒนา จนเป็นชุมชนคุณภาพ และที่สำคัญจะต้องร่วมกันรับผิดชอบโดยไม่โยนหรือผลักภาระให้เป็นการรับผิดชอบของใครคนใดคนหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

- “คุณภาพ” เป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- “คุณภาพ” เกิดจากความเข้าใจ...เข้าถึง...พัฒนา
- “คุณภาพ” เป็นชีวิต...ต้องอุทิศ และทุ่มเท
- “คุณภาพ” เริ่มที่ปัจเจก...คุณภาพปัจเจกชนสร้างชุมชนคุณภาพ
- “คุณภาพ” เป็นปัจเจก...สู่ชีวิตคุณภาพ
- “คุณภาพ” เป็นพฤติกรรม...สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ

ด้านความรู้ ความสามารถหรือทักษะ สำหรับสังคมถูกจัดให้เป็นห้องเรียนขนาด
ใหญ่ ที่สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่จำกัด
รูปแบบและวิธีการ

หากพิจารณาระดับคุณภาพของสถานศึกษาจากความพร้อมของระบบ
การประกันคุณภาพของแต่ละสถานศึกษา สามารถจำแนกคุณภาพได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ
กลุ่มแรก คือ กลุ่ม World Class เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมและ
เป็นเลิศในทุกๆ ด้าน สามารถผ่านเกณฑ์ขั้นต้นได้โดยง่าย

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มพร้อมเสมอทุกเวลา เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อม
รับการประเมินภายนอกได้ทุกโอกาส

กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มพร้อมแต่ต้องนัดหมาย เป็นสถานศึกษาที่ต้องการเวลา
ในการเตรียมก่อนรับการประเมิน ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็น
สถานศึกษาในกลุ่มนี้

กลุ่มที่สี่ คือ กลุ่มที่ไม่เคยพร้อม เป็นสถานศึกษาที่ขาดความรู้ความเข้าใจ
ระบบการประกันคุณภาพ และมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อการประเมิน

ผู้บริหาร ต้องมีคุณธรรมและบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ
ครูอาจารย์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้เกิดคุณภาพ ดังนั้น
สัดส่วนครูอาจารย์ต่อผู้เรียน ต้องมีความเหมาะสมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
วิชาชีพ

หลักสูตร หลักสูตรที่มีคุณภาพไม่ได้เกิดจากคานานิยมของผู้เรียน หรือ Supply
side แต่ต้องเป็นที่ต้องการของสังคม หรือ Demand side

ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
อย่างมีคุณภาพ คุณธรรมและคุณลักษณะ

“ภาพคุณ” คือ ภาพลักษณ์ ที่เกิดจากฐานของความจริงหรือจากผลงาน
จนเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับ จึงถือเป็นภาพลักษณ์ที่แท้จริง แต่หากเกิดจาก
การกระทำเพียงเพื่อสร้างความประทับใจชั่วขณะ ก็คงเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อ
หรือการสร้างภาพเท่านั้น

- คุณภาพระดับใด ภาพคุณระดับนั้น
- คุณภาพเป็นอย่างไร ภาพคุณก็เป็นอย่างไร

5

กล่าวโดยสรุป คุณภาพจึงสมมูล (Equivalent) กับภาพคุณ หรือกล่าวอีก
นัยหนึ่งคือ คุณภาพมีค่าความจริงที่เหมือนกันกับภาพคุณนั่นเอง

หมายเหตุ ≡ : สมมูล (Equivalent) คือ ความจริงที่เหมือนกันหรือค่า
ความจริงที่เท่ากัน

กฎข้อที่ ๒ : คุณภาพศิษย์ = เป้าหมายการประเมิน
(Student Focus Assessment)

ลูกศิษย์เปรียบเสมือนต้นกล้า ที่เป็นผลผลิตร่วมกันจากทั้งครอบครัวและ
สถานศึกษา ที่จะต้องช่วยกันดูแลให้เติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และสามารถ
ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เช่นเดียวกับกับวิถีอุปสรรคของระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งหวังในการร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนสู่การพัฒนา
คุณภาพสถานศึกษา เพื่อการผลิตและพัฒนา “ศิษย์” ที่มีคุณภาพ จะเห็นได้ว่า
ทั้งพ่อแม่ ครู สถานศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน) ต่างก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาศิษย์ ให้มี
คุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา
ดังนั้นเป้าหมายทั้งการประกันภายในและการประเมินภายนอก แท้จริงก็คือ
คุณภาพศิษย์ นั่นเอง

“คุณภาพศิษย์” หมายถึง เป้าหมายการเป็นคนเก่ง ดี งาม ดำรงชีวิต
อย่างมีคุณค่า อันจะนำมาซึ่งความสุขในชีวิต

“ความดี” คือ สุขอย่างคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมี
คุณภาพ และมีคุณค่าต่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีเกิดจากการพัฒนา
ใน ๔ มิติ คือ

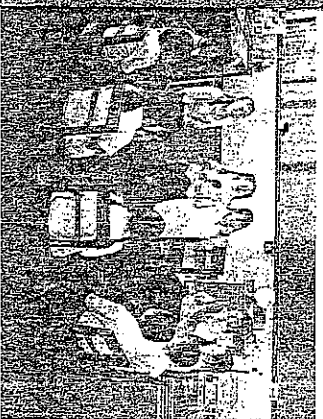
กาย หมายถึง การมีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

จิต หมายถึง จิตใจที่มีพรหมวิหารธรรม ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
รวมถึงการมีศรัทธาทางอารมณ์

ปัญญา หมายถึง มีความรู้ คิด วิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ

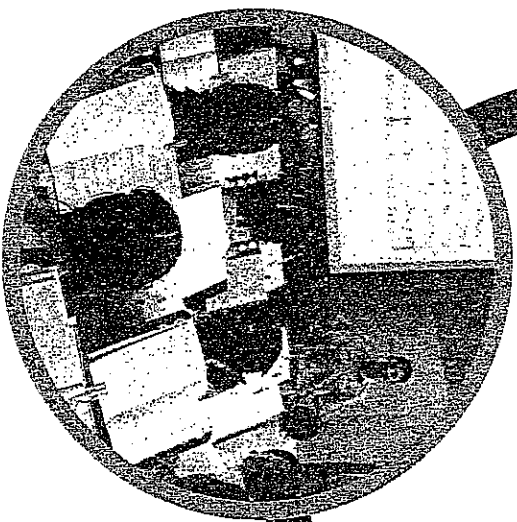
คุณค่าสังคม หมายถึง การมีจิตสาธารณะและบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์
และก่อให้เกิดคุณค่าในสังคม

กฎแห่งคุณภาพ

“กฎแห่งคุณภาพ”

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนากฎภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบยั่งยืน

ข้อค้นพบจากประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษา แท้จริงแล้วเป้าหมายของการศึกษา คือ “ศิษย์” การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ศิษย์ก็จะมีคุณภาพด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่ชัดเจนนำไปสู่การพัฒนาจึงขอนำเสนอ “กฎแห่งคุณภาพ” ที่ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

กฎ มีความหมายสองนัยยะ นัยยะแรก หมายถึง ความจริง นัยยะสอง หมายถึงข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติ

กฎข้อที่หนึ่ง: คุณภาพ ≡ ภาพคุณ

(Your Quality Your Image)

“คุณภาพ” คือ ระดับความพึงพอใจในการสนองต่อความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลและสังคม

สถานศึกษา ถือเป็นแหล่งเรียนรู้แห่งที่สองถัดจากบ้านหรือครอบครัวที่เป็นปฐมสถานของการศึกษา ซึ่งมีพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นผู้ปลูกฝังทั้งในเรื่องคุณธรรมและคุณลักษณะ ในขณะที่สถานศึกษาเป็นเวทีเติมเต็มสมรรถนะ (Competency) ของผู้เรียนทั้งใน

คนที่มีความรู้ คือ คนเก่ง

คุณภาพ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) และความสามารถเฉพาะ (Skill) ความรู้ เกิดจากสิ่งที่ได้ฟัง พูด อ่าน เขียน สัมผัส และประสบการณ์ โดยผ่านการกระบวนกรคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ ซึ่งวัดได้ด้วยการทดสอบความสามารถเฉพาะ คือ ทักษะที่มีข้อที่เก็คจากการนำความรู้มาปฏิบัติต่างๆ หลายๆ ครั้ง จนก่อเกิดความสำเร็จ เรียกว่าคุณ ซึ่งวัดได้โดยการปฏิบัติ

แต่โลกปัจจุบันซึ่งเป็นโลกของการแข่งขัน คนเก่ง คนมีความรู้ หากแต่ไปตรงกับที่ทุกที่อาจยังอ้างทฤษฎีของนักคิดคนเดียวกัน ครูอาจารย์ยังอ้างตำราเล่มเดียวกัน หรือแม้กระทั่งยังใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน

คนที่มีความรู้ คือ คนดี

คุณธรรม คือ การกระทำที่เป็นคุณ โดยขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กร สังคมหรือชุมชนที่จะกำหนด สำเนียงงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้นำเสนอคุณธรรมที่จะส่งผลให้ทุกคนเป็นคนดีได้ ๙ ประการ ประกอบด้วย วินัย สติ กตัญญู เมตตา อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ขยัน และไม่เห็นแก่ตัว สำหรับปลูกฝัง ปมเพาะและปฏิบัติเป็นกิจวัตร

คุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างในแต่ละบุคคล บางคนมีความรู้ความสามารถแต่ขาดคุณธรรม บางคนดีแต่ขาดความสามารถ สำหรับบริษัทสังคมไทยคนที่เก่งและหวังดีอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากกรอบของวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องคุณลักษณะด้วย

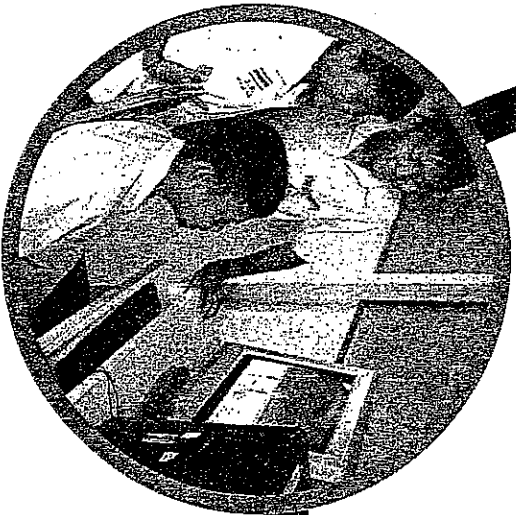
คนที่มีความรู้ คือ คนงาม

คุณลักษณะ หรือลักษณะที่เป็นคุณ คือ สิ่งซึ่งให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความต่าง ความโดดเด่น และเพิ่มคุณค่าของบุคคล เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส น่าใจไม่ตรี มีมารยาท สันมาคารวะ กาลละเทศะ และอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เกิดจากการปลูกฝัง อบรม ปมเพาะอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป คุณภาพของคนในบริบทสังคมไทยต้องประกอบด้วย คุณภาพ คุณธรรม และคุณลักษณะ คนที่มีคุณภาพ คือ คนเก่ง คนที่มีความรู้ คนที่มีความดี และคนที่มีคุณลักษณะ คือ คนงาม

คุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพศิษย์ ต้องสอดคล้องกับกระแสนวัตกรรมเปลี่ยนแปลง ของโลกภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมไทย

ศิษย์ในยุคประเทศไทย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีหน้าที่ที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ภาครัฐตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามความมุ่งหมาย ท้าทาย และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ คือ คุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพศิษย์ที่ต้องสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะตั้งคำถามต่อเป้าหมายการพัฒนาศึกษาให้ชัดเจนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะสามารถส่งต่อไปยังการอาชีวศึกษาหรือก้าวไปสู่ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดองค์ประกอบสำคัญไว้ ๓ ประการ คือ “เก่ง ดี งาม”

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์: มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีคุณลักษณะดังนี้ รัชชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ไม่เรียนรู้อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

การอาชีวศึกษา ครอบคลุมอาชีพอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชา และสาขาวิชา ต้องครบถ้วนอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา
๒. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน
๓. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติงาน รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ

ระดับอุดมศึกษา การอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ต้องครบถ้วนอย่างน้อย ๕ ด้าน คือ

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
๒. ด้านความรู้
๓. ด้านทักษะทางปัญญา
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สมรรถนะผู้เรียนในบริบทไทย

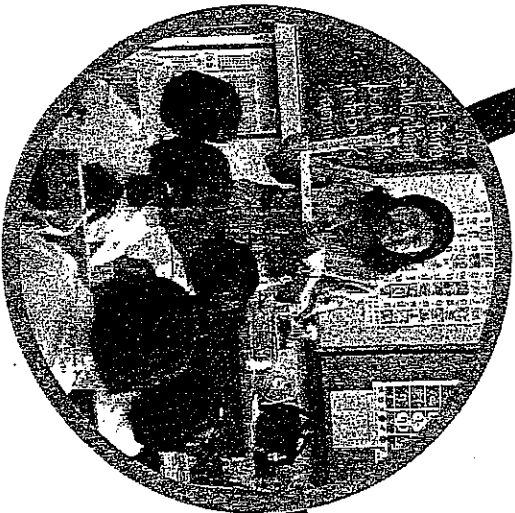
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พลั๊กคู่ตร
 แผนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
 ได้กำหนดมาตรฐานด้านการเรียนรู้สมรรถนะ
 สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ไว้ ดังนี้

๑. มาตรฐานการเรียนรู้: มุ่งพัฒนา
 ผู้เรียนให้เกิดความสมดุลโดยคำนึง
 ถึงหลักพัฒนาการทางสมองและ
 พหุปัญญา โดยกำหนดให้ผู้เรียน
 เรียนรู้ใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้
 คือ (๑) ภาษาไทย (๒) คณิตศาสตร์
 (๓) วิทยาศาสตร์ (๔) สังคมศึกษา
 ศาสนาและวัฒนธรรม (๕) สุขศึกษา
 และพลศึกษา (๖) ศิลปะ (๗) การงาน
 อาชีพและเทคโนโลยี (๘) ภาษา
 ต่างประเทศ

๒. สมรรถนะสำคัญ: มุ่งให้ผู้เรียนมี
 สมรรถนะที่สำคัญ ๕ ประการ คือ
 ความสามารถในการสื่อสาร ความ
 สามารถในการคิด ความสามารถ
 ในการแก้ปัญหา ความสามารถ
 ในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถ
 ในการใช้เทคโนโลยี

พหุภาษา
 พหุวัฒนธรรม
 พหุวิถีชีวิต

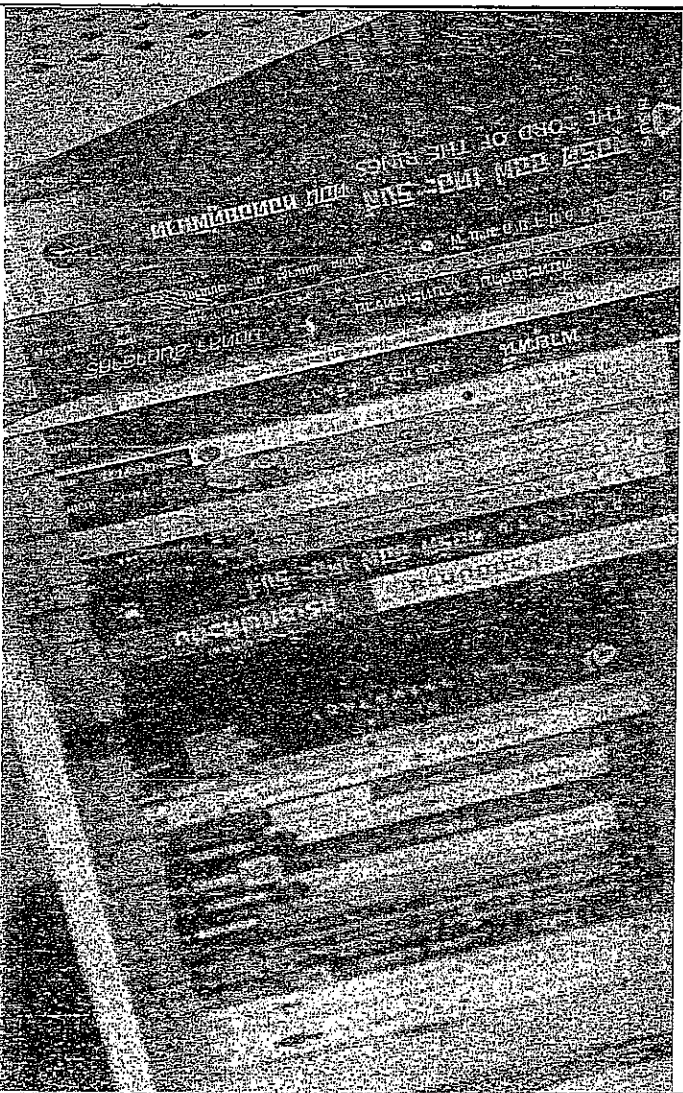
- ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
- ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)
- ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) เป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียนในการเข้าสู่โลกของการทำงาน ซึ่งมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นในโลกปัจจุบัน
- ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- การสื่อสารและการร่วมมือ (Communication and Collaboration)
- ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา รวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนด้วยสื่อและเทคโนโลยี
- ทักษะด้านสารสนเทศ (Information Literacy)
- ทักษะด้านสื่อ (Media Literacy)
- ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information, Communication and Technology Literacy)
- ทักษะชีวิตและอาชีพ เป็นทักษะความสามารถในการดำรงชีวิตและการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและมีการแข่งขันสูง
- ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)
- การริเริ่มและกำกับดูแลตนเอง (Initiative and Self-Direction)
- ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills)
- การมีผลงานและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Productivity and Accountability)
- ภาวะผู้นำและหน้าที่รับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

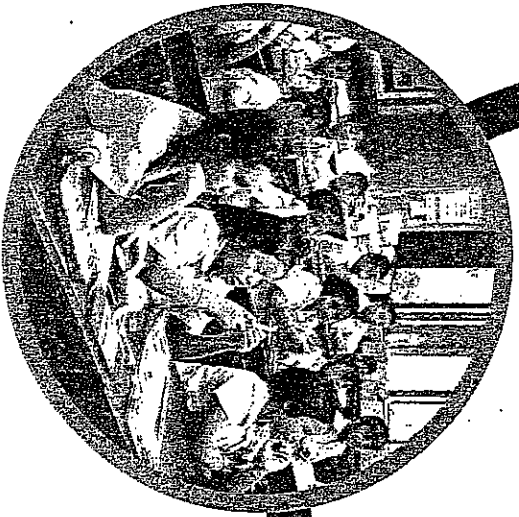
๑

โดยกำหนดระบบส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญไว้ คือ มาตรฐานและการประเมินผล หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

การประกันคุณภาพการศึกษา หากมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และมีความพร้อมในการทำงานทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต จะต้องมีองค์การดำเนินการให้มีความครอบคลุมระบบส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ดังกล่าว

๑

“กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้”

และ

“กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ”

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ภายใต้การแข่งขันอย่างรุนแรงจาก
ความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมในยุค
ปัจจุบัน เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อการ
พัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership for 21st Century Skills) ได้กำหนด
ทักษะแห่งอนาคตใหม่เพื่อการเรียนรู้สำหรับ
ผู้เรียนในระบบเศรษฐกิจโลกใหม่ ดังนี้

สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษา ศิลปะ
คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและ
ความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งสถานศึกษาต้อง
ส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาวิชาการให้อยู่ใน
ระดับสูง โดยสอดแทรกทักษะต่อไปนี้เข้าไปใน
ทุกวิชาหลัก

- ความรู้เรื่องโลก (Global Awareness)
- ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์
ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
(Financial, Economic, Business
and Entrepreneurial Literacy)
- ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี
(Civic Literacy)

๓. ระบบ The Malcolm Baldrige National Quality Award เป็นระบบตรวจสอบคุณภาพองค์กรจากองค์ประกอบ ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์ ด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านกระบวนการผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการ ด้านสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ และด้านสัมฤทธิ์ผลในการผลิตบัณฑิต ซึ่งปัจจุบันหลายหน่วยงานนำระบบนี้มาใช้ในการพัฒนาการทำงาน

๔. ระบบ Context, Input, Process, Product หรือ CIPP เป็นการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

๕. แนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งประกอบด้วย Input, Process, Output เป็นการพิจารณา ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และปัจจัยผลผลิต

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไทย ประกอบด้วย

๑. การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยการประเมินตนเองทุก ๑ ปี และหน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบติดตามและตรวจสอบทุก ๓ ปี
๒. การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment: EQA) โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รับผิดชอบประเมินและตรวจสอบ ซึ่งสถานศึกษา จะได้รับการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ๕ ปี

การประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องนำผลประเมิน ทั้งผลประเมินภายใน และผลประเมินภายนอก ไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดต้องนำผลประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้รับการทางการศึกษาจากสถานศึกษาได้มาตรฐาน

- การประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ Program for International Student Assessment: PISA ปี ๒๐๐๙ ปรากฏว่าประเทศไทยอยู่ในระดับรั้งท้ายในทุกด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานานาชาติและการศึกษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ หรือ Trends in International Mathematics and Science Study: TIMSS ที่ประเทศไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

- World Economic Forum: WEF จัดอันดับคุณภาพการศึกษาไทย ทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาไว้ในระดับท้ายๆ ของอาเซียน พหุองค์ให้เห็นว่า การลงทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีน้อยมาก จนอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมของประเทศ

- International Institute for Management Development: IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปี ๒๐๑๑ พบว่าด้านการศึกษาก่อนประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๑ จาก ๕๗ ประเทศ

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ถึงแม้รัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของประเทศในช่วงถึงประมาณ ๑ ใน ๕ หรือร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณแผ่นดิน แต่มาตรฐานการจัดการศึกษาของไทยก็ยังอยู่ในระดับที่ไม่ถึงประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่อยู่ ๓ ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ เรื่องของนโยบายที่ขาดความต่อเนื่องเพราะการปรับเปลี่ยนผู้บริหารอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อคนเปลี่ยนนโยบายก็เปลี่ยนตามด้วย

ประการที่สอง คือ เรื่องการควบคุมเชิงปริมาณไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นิสิต/นักศึกษา ครู/อาจารย์ รวมถึงสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนของการศึกษาขั้นพื้นฐานสามหมื่นกว่าแห่ง พบว่าเกือบครึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ย่อมแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาของรัฐที่ไม่สามารถผลิตได้โดยง่ายแม้ว่าจะไม่มีครูหรือนักเรียน หรือมีแต่ไม่ไปตามสัดส่วนที่เหมาะสมในการจัดการศึกษา รวมถึงสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีการขยายตัวอย่างไม่จำกัด ทั้งในรูปแบบการจัดการศึกษาในที่ตั้ง วิทยาเขต วิทยาการ สถานศึกษานอกที่ตั้ง หลักสูตรภาคปกติ ภาคพิเศษ การจัดการศึกษาทางไกล และ E-learning เป็นต้น

ประการที่สาม คือ เรื่องการกำกับเชิงคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันมีการกระจายอำนาจทางการศึกษามากขึ้น แต่ระบบการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพจากหน่วยงานต้นสังกัดยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

ระบบคุณภาพมีอยู่หลายรูปแบบ อาทิ

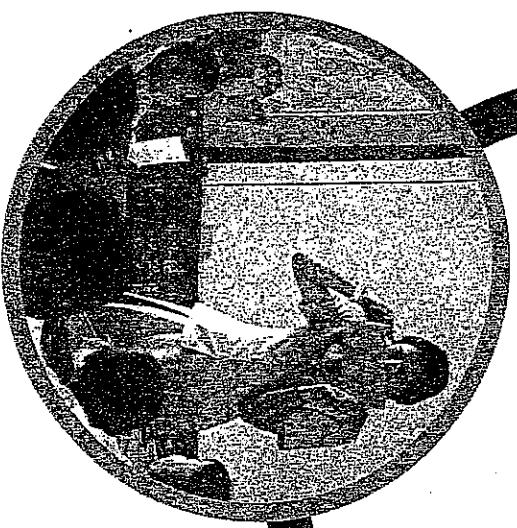
๑. ระบบ International Organization for Standardization หรือ ISO ซึ่งเป็นระบบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตหรืองานบริการในภาคอุตสาหกรรมหรือเอกชน
๒. ระบบ Total Quality Management หรือ TQM เป็นระบบที่ใช้เพื่อปรับปรุงการวางแผน การตั้งองค์กร และการทำความเข้าใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคลในแต่ละระดับ

คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู

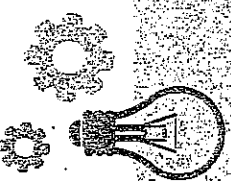
“ถ้าครูมีการจัดการเรียนการสอนที่ดี
คุณภาพก็จะส่งผลให้ศิษย์
เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและ
เป็นศิษย์ที่คุณภาพด้วย”

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีเจตนารมณ์ให้ “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญก้าวหน้าของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อื่นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งคนการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนชีวิต โดยมีความมุ่งหมายให้ไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพคนไทยให้เป็นผู้รู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องให้ทุกคน มีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ หากแต่ผลการจัดอันดับ (Ranking) ของหน่วยงานต่างประเทศหลายหน่วยงานพบว่า

สารบัญ

บทนำ	๕
คุณภาพชีวิตสะท้อนคุณภาพชีวิต	๘
ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑	๑๓
สมรรถนะการเรียนรู้ในประเทศไทย	๑๗
เชื่อมโยงอนาคตศึกษาไทย	๒๑
คุณภาพการศึกษา	๒๕
เอกสารอ้างอิง	๓๑

ข้อมูลทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

๓๓๐.๓

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

กาญจนากร ทรัพย์รุ่งโรจน์

ชื่อหนังสือ คุณภาพชีวิตสะท้อนคุณภาพชีวิต กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๖.

จำนวน ๓๒ หน้า

๑. การศึกษา ๒. การประเมิน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

จำนวน ๑๒,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(องค์การมหาชน)

ชั้น ๒๕ อาคารพญาไทพลาซ่า

เลขที่ ๑๒๘ ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท

เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

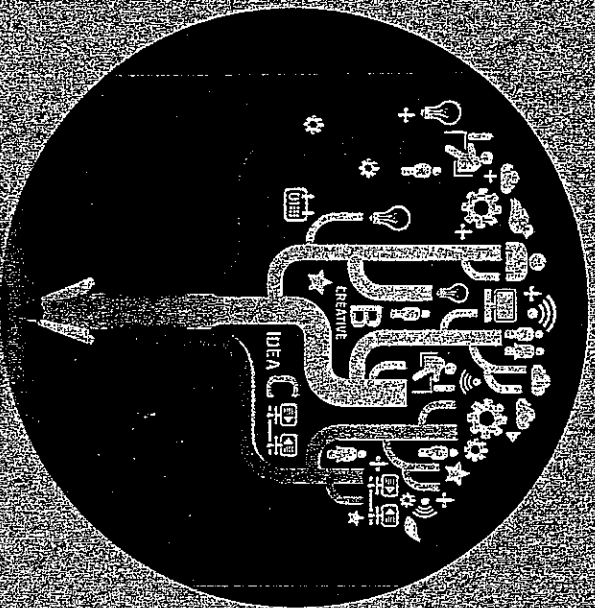
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๖ ๓๙๕๕ โทรสาร. ๐ ๒๒๑๖ ๕๐๔๓๖

http://www.onesqa.or.th E-mail: info@onesqa.or.th

ออกแบบ-อาร์ตเวิร์ค บริษัท ซีโน พับลิชิ่ง แอนด์ แพลกาส์ จำกัด

พิมพ์ที่ แม่ฟ้าโพธิ์

หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การพิมพ์ซ้ำหรือการนำข้อมูลทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมายและเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

คุณทวิชัย สุโขทัย คุณทวกรู

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

เลขที่ ๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น ๒๔ ถนนพญาไท

แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๖๖-๓๔๕๕

โทรสาร ๐-๒๒๖๖-๕๐๕๓-๖

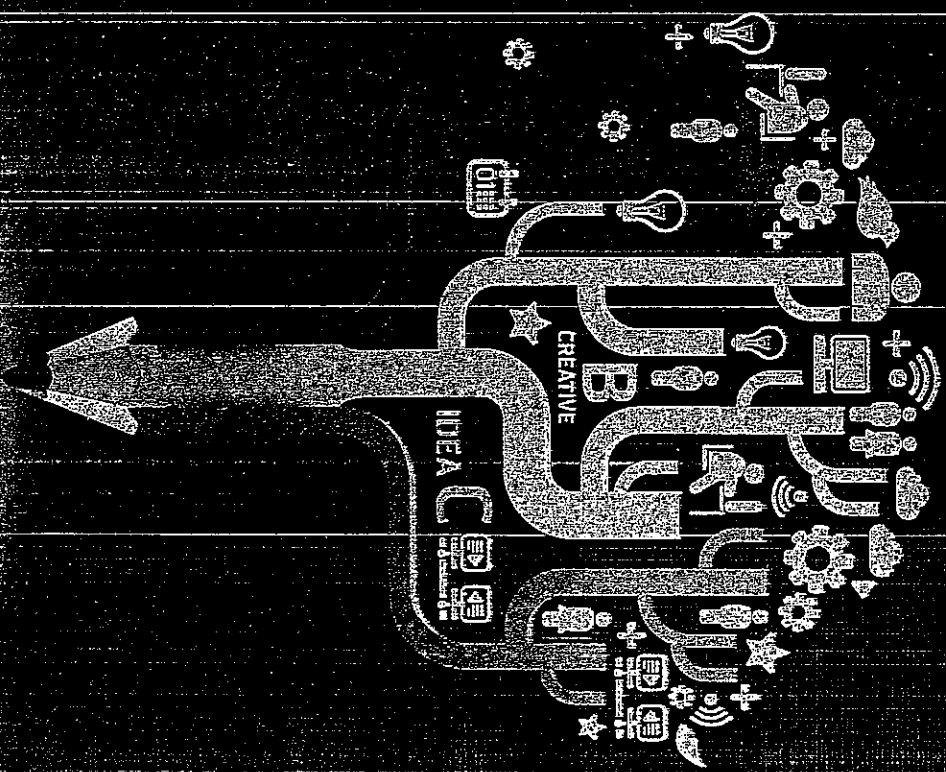
E-mail : info@onesqa.or.th

www.ONESQA.or.th

ONESQA

สุโขทัย คุณทวกรู

ESQA

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization)

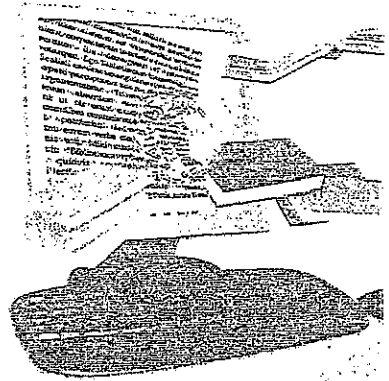
ในส่วนของการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นนั้น นับเป็นสิ่งที่ดี และจำเป็นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมจัดให้มีขึ้น แต่ทั้งนี้โอกาสทางการศึกษาที่หยิบยื่นให้ นั้นต้องประกอบด้วย 3 ค คือ

(1) คุณธรรม คือ ผู้บริหารสถาบันจะต้องมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ต่อผู้เรียน โดยจัดบริการเฉพาะหลักสูตรที่ผ่านการรับรองอย่างถูกต้อง

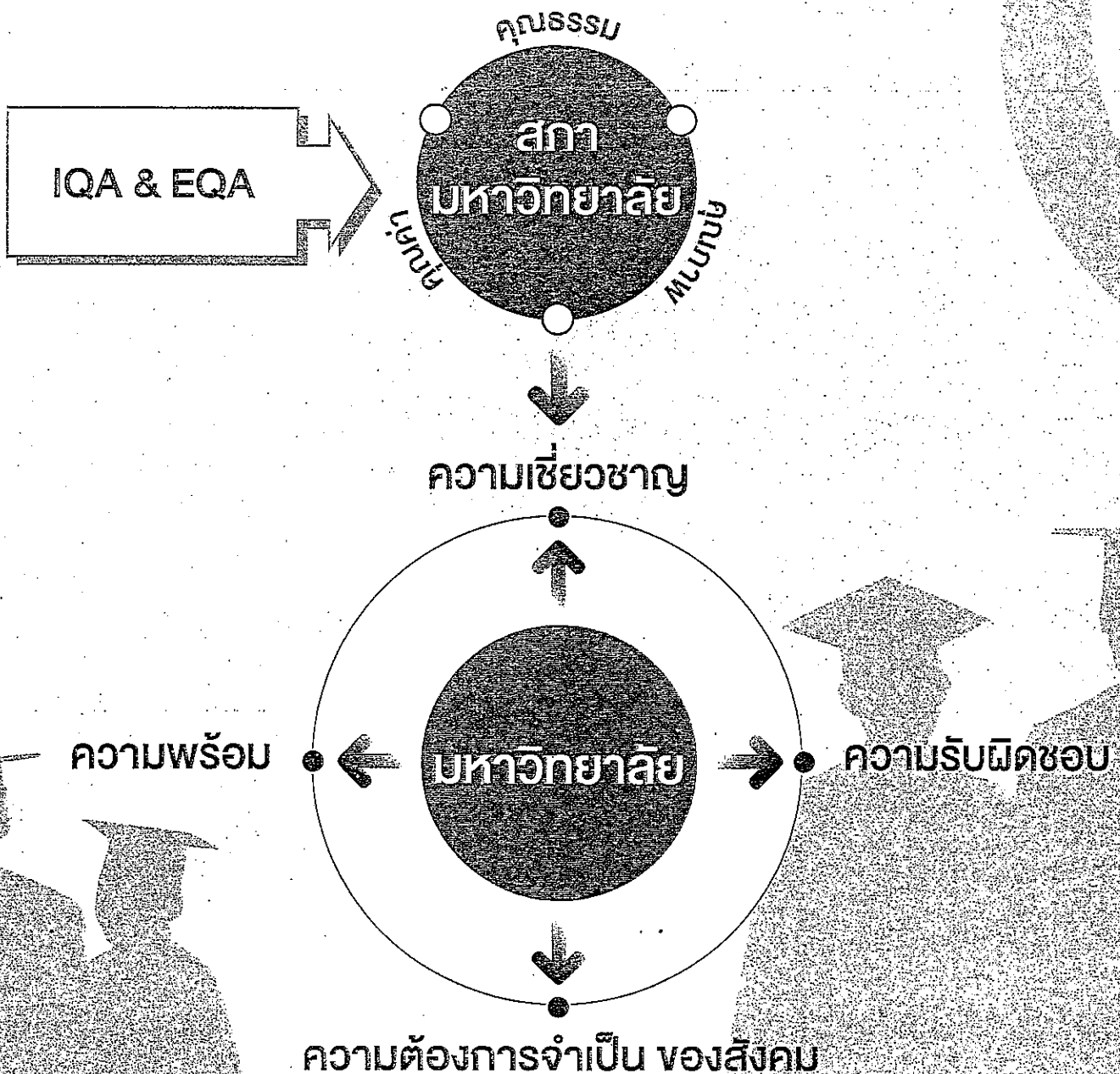
(2) คุณภาพ สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อผลิตบัณฑิตที่ได้มาตรฐาน เพราะหากมหาวิทยาลัยยังผลิตบัณฑิตที่ด้อยคุณภาพออกสู่สังคมมากเท่าใด ก็ยิ่งจะส่งผลกระทบต่อสถาบันเองในอนาคตเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ

(3) คุณค่า กล่าวคือ มหาวิทยาลัยต้องตระหนักถึงความจำเป็นหรือความต้องการของสังคม โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ดังนั้น ในฐานะสภามหาวิทยาลัยซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง โดยจะต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล มหาวิทยาลัยจะต้องกำกับดูแล ควบคุมให้มีคุณภาพ ต้องมีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตคุณภาพ โดยการนำผลประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนา สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีสู่การเป็นองค์กรคุณภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพ

มหาวิทยาลัยกับภาพลักษณ์คุณภาพ

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*

"การศึกษา" หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ "สถานศึกษา" หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นคนเก่ง ดี มีคุณค่า ที่พร้อมทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสร้างการเปลี่ยนแปลง หรือเป็นที่พึ่งของสังคมในการป้องกัน ชี้นำ และแก้ปัญหามา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ

การบริหารมหาวิทยาลัยนั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีสภาสถานศึกษาหรือที่เรียกขานกันว่า "สภามหาวิทยาลัย" ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการของสถานศึกษา (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 36) รวมถึงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กระจายอำนาจการกำกับดูแลโดยเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยมีอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการ ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยในฐานะองค์กรบริหารสูงสุดของสถาบันจึงมีบทบาทสำคัญทำหน้าที่สรรหา แต่งตั้งอธิการบดี กำหนดนโยบายงบประมาณ จัดหาและบริหารทรัพยากร ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการและตรวจสอบการบริหารงานของอธิการบดี ทั้งนี้ ถึงแม้กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการประกันคุณภาพ โดยต้องมีการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) เป็นประจำทุกปี และต้องได้รับการประเมินภายนอก (External Quality Assessment: EQA) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีก็ตาม แต่ที่ผ่านมามากปฏิเสธไม่ได้ที่ถูกลังเลถึงคำถามว่า "ทำไมการศึกษาไทยจึงด้อยคุณภาพ?" หรือแม้กระทั่งปัญหาบางสถาบันมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาทั้งที่หลักสูตรยังไม่ผ่านการรับรองจากต้นสังกัด เป็นต้น

ปรากฏการณ์เหล่านี้ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า สภามหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นองค์กรบริหารสูงสุดของสถาบัน มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน แม้จะอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย จึงขอเสนอแนะให้คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยทุกท่านสำนึกเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ ให้การกำกับดูแลกิจการมหาวิทยาลัย ด้วยความทุ่มเท ร่วมรับผิดชอบสังคม โดยการจัดการศึกษาต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ความเชี่ยวชาญ สภามหาวิทยาลัยจะต้องกำกับดูแลการจัดการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาตามความเชี่ยวชาญเฉพาะของมหาวิทยาลัย โดยหลักสูตรที่เปิดจะต้องเป็นความต้องการของสังคมและชุมชน ที่สำคัญหลักสูตรต้องผ่านการรับรอง

จากต้นสังกัดและมีมาตรฐานคุณภาพ ซึ่งความเชี่ยวชาญจะแสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) ที่โดดเด่นของสถาบันต่อไป

2. ความพร้อมซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมด้านคณาจารย์ บุคลากร และสิ่งสนับสนุน มหาวิทยาลัยใดจะเปิดการเรียนการสอน เปิดหลักสูตรนอกที่ตั้ง หลักสูตรภาคพิเศษ จะต้องได้รับการอนุญาตอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการแสดงถึงความพร้อมของบุคลากร และสิ่งสนับสนุนของหลักสูตร

3. ความต้องการหรือความจำเป็นของสังคมถือเป็นอีกปัจจัยสำคัญ เนื่องจากพบว่า หลักสูตรที่เปิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการเปิดเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน (Supply Side) ซึ่งในสภาพจริงแล้วควรตระหนักถึงความต้องการหรือความจำเป็นของสังคม (Demand Side) เป็นสำคัญ

4. ความรับผิดชอบในผลผลิตของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพบัณฑิตที่จะรับใช้สังคมต่อไป บัณฑิตที่ได้นอกจากจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะ และต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ (Identity) ของบัณฑิต (Identity)

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประชุมวิชาการประจำปี 2555 เรื่อง "ฝ่าวิกฤตอุดมศึกษาไทย" วันพฤหัสบดีที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ณ โรงแรมรามามาการ์เด้น กรุงเทพฯ.

การประเมินเพื่อพัฒนา

กลยงานมิตร

- สร้างเครือข่ายร่วมมือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
- สนับสนุนการสร้างจุดเด่น จุดจุดด้วย

สร้างสรรค

- ให้คำปรึกษา แนะนำ ไม่ใช้การจับผิด
- นำผลประโยชน์ไปวางแผนพัฒนาคุณภาพ

ลดการ-

- ลดจำนวนตัวบ่งชี้
- เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ

แนวคิดสู่เป้าหมาย

“ลดภาระ สัมผัสชีวิต กัลยาณมิตร”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์
ผู้อำนวยการ สมศ.

ตามเจตนารมณ์ของ ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ อดีตประธานกรรมการบริหาร สมศ. ที่ต้องการให้การประเมินเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาสถาบันศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางของรูปแบบ กัลยาณมิตรประเมิน ในการประเมินเพื่อบอกจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงและหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สมศ. จึงได้กำหนดแนวคิดเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไว้ 3 ประการ คือ

๑. ลดภาระ

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกและรอบสองจะเห็นได้ว่ามีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไป เรามักจะได้ยินเสียงสะท้อนกลับมาเสมอว่า สมศ. สร้างภาระกับสถานศึกษาหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเข้าไปประเมิน เป็นการตรวจสอบมากกว่าการประเมิน วิธีการตรวจสอบเปลี่ยนไปดั่งนั้น ในการประเมินคุณภาพภายนอกสามจึงมีความจำเป็นที่จะต้องลดตัวบ่งชี้ให้น้อยลง ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบมากกว่าปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ คำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ คำนึงถึงวัฒนธรรม เงื่อนไข และข้อจำกัดต่างๆ ให้ความสำคัญกับความเป็นไทย โดยการดำเนินการจะค่อยเป็นค่อยไป ในที่สุดแล้วควรมีไม่เกิน 5 ตัวบ่งชี้เหมือนเช่นภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความง่ายลดภาระการทำงานของผู้ถูกประเมิน และไม่ให้เกิดกระทบกับเวลาปฏิบัติงานปกติ

๒. การประเมินเชิงสร้างสรรค์

บทบาทในการประเมินคุณภาพภายนอกสาม สมศ. จะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประเมินให้ประเมินในรูปแบบของ “การช่วยเหลือ” มากกว่า “การตรวจสอบ” โดยเน้นการส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่จะช่วยเหลือให้สถานศึกษามีการนำผลประเมินไปใช้อย่างเต็มรูปแบบให้การประเมินเป็นการประเมินเชิงสร้างสรรค์

๓. การประเมินแบบกัลยาณมิตร

ยืนหยัดในการสร้างให้การประเมินเป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตรที่แท้จริง เป็นการเข้าไปเพื่อบอกกล่าวจุดเด่น สำหรับให้สถานศึกษาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งเพื่อบอกจุดที่ควรพัฒนา สำหรับให้สถานศึกษาทราบจุดเน้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้มากยิ่งขึ้น ทั้งจากชุมชนและการสนับสนุนจากต้นสังกัด ในการพัฒนาการเรียนรู้ การเรียน และการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐาน สถานศึกษาที่มีคุณภาพจะได้รับการสนับสนุนและสามารถแข่งขันได้ สถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีการประเมินและปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอภายใต้การนำของผู้บริหาร

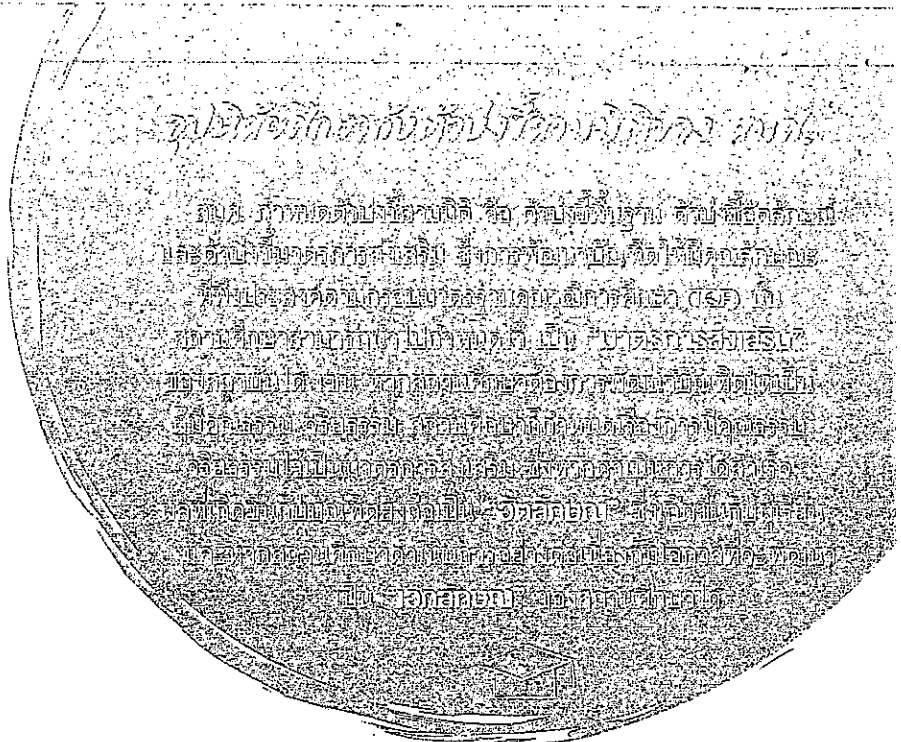
ทั้งนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่ช่วยให้เกิดนโยบาย 3 ประการนี้ได้ คือ ผู้ประเมินภายนอกเนื่องจากเป็นทัพหน้า ท่านสามารถช่วยได้ในการลดภาระ และตอบสนองนโยบายต่างๆ ที่เป็นทิศทางที่ สมศ. ให้ความสำคัญ และสิ่งที่สำคัญคือการเดินเข้าไปสู่เป้าหมาย คือ การประเมินเพื่อพัฒนา การประเมินภายนอกต้องเป็นเรื่องที่พูดคุยกันได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ การที่เราจะปกป้องบอกได้ว่า การจัดการศึกษามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยระบบการประเมินที่ดีและมีมาตรฐานที่เป็นหลักประกันในเรื่องของคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ.

สมศ. ต้องการเห็นองค์กรเป็นหนึ่งในการเสริมสร้างการศึกษาไทยให้ดีขึ้น จึงขอฝากความหวังกับผู้ประเมินภายนอกทุกท่านช่วยกันพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เด็กไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีคุณค่าต่อสังคม สมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานประเมินมีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะทำการประเมินในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่ยั่งยืน สามารถนำพาประเทศสู่ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

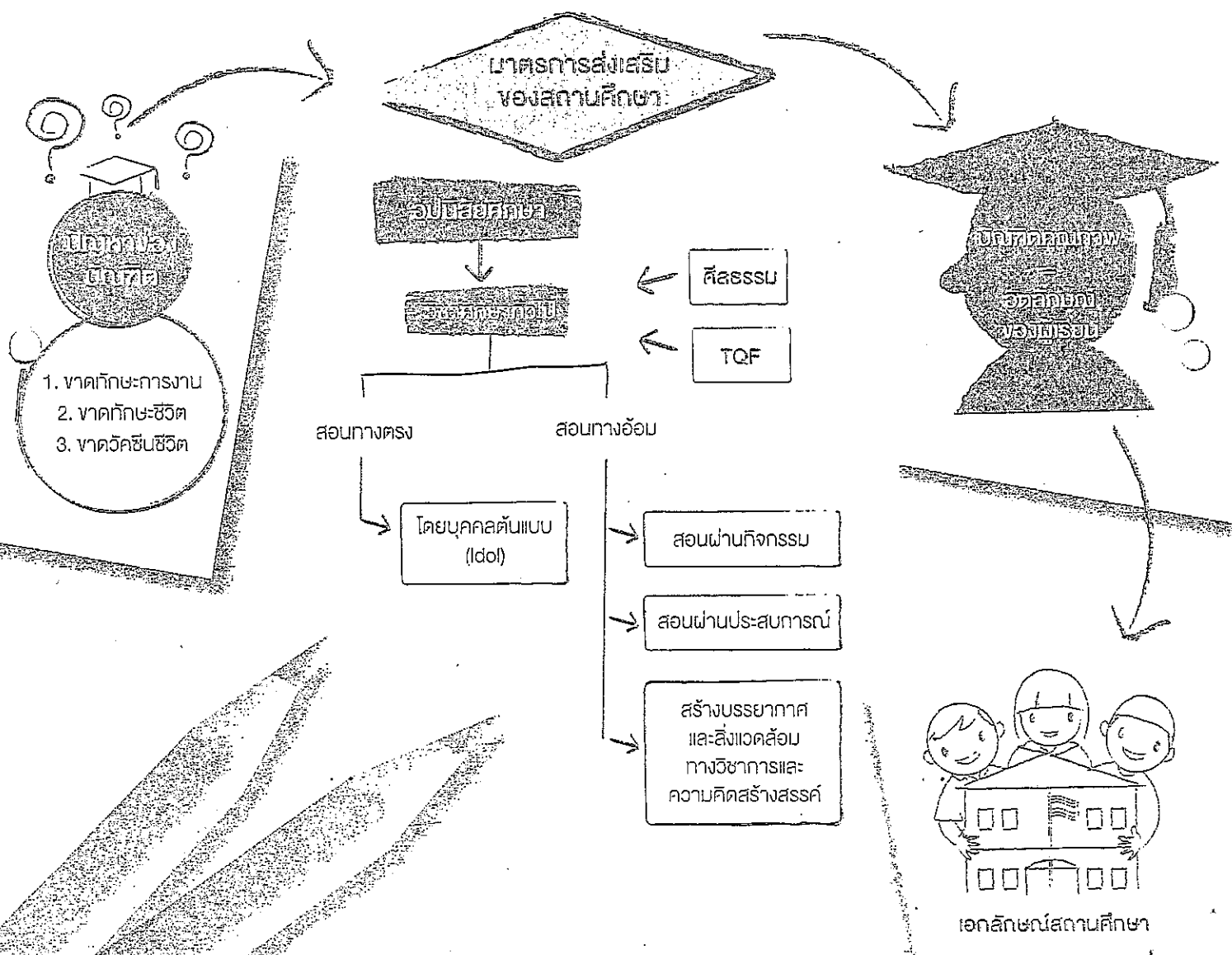
3. การประเมินรูปแบบวิธีจัดการเรียนการสอนที่ได้รับ

3.1 พัฒนาจากการสอนทางตรง คือ สอนโดยจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยมีข้อแนะนำว่าหากผู้สอนเป็นบุคคลต้นแบบ (Idol) ที่ผู้เรียนชื่นชอบจะทำให้การสอนได้ผลดีเนื่องจากจะเกิดศรัทธาและถือปฏิบัติตาม

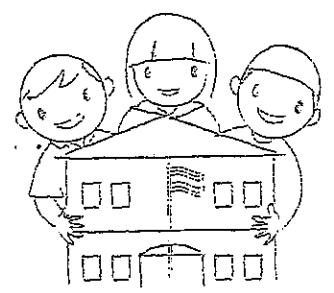
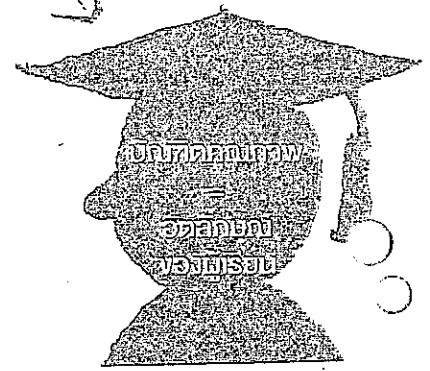
3.2 พัฒนาจากการสอนทางอ้อม คือ การจัดการเรียนการสอนโดยผ่านกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ตรง เช่น หากต้องการสอนเรื่องโมสต์ วิทยากรพาไปเรียนรู้ที่วัด เช่นนี้จะทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดีกว่า และอีกวิธีหนึ่งคือส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์

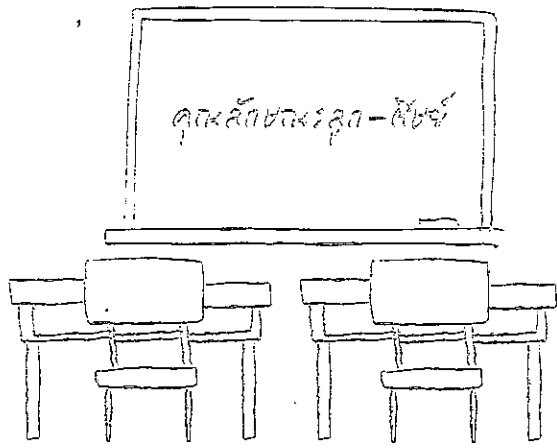
ออบเสยศึกษา
คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- ปัญหาของบัณฑิต
1. ทักษะการทำงาน
 2. ทักษะชีวิต
 3. ทักษะชีวิต

เอกลักษณ์สถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

อุปนิสัยศึกษา : คุณลักษณะที่พึงประสงค์

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์

อุปนิสัยศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน จัดเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งเป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และสังคม สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปและวัฒนธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย โดยสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนในสังคมได้อย่างมีคุณค่า ดังนั้น วิชาศึกษาทั่วไปจึงเป็นวิชาที่มีความผูกโยงกับคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งครูอาจารย์จะต้องช่วยกันสร้าง

การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

1. วิเคราะห์ปัญหาของบัณฑิต

การกำหนดคุณลักษณะหรืออุปนิสัยที่พึงประสงค์ต้องพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับบัณฑิต ซึ่งแบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 “ขาดทักษะการงาน” เรามักได้ยินเสมอว่ามหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตไปแล้วทำงานไม่ได้ ภาคอุตสาหกรรมต้องไปอบรมสอนความรู้ใหม่ ที่เป็นเช่นนี้สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการขยายตัวทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาจบออกไปทำงานจึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานได้ทันทีแต่ต้องไปเรียนรู้ใหม่ หลักสูตรที่ขาดความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง การขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย

ประเด็นที่ 2 “ขาดทักษะชีวิต” ปัจจุบันบัณฑิตขาดทักษะชีวิตเนื่องจากระบบการศึกษานับการเรียนในห้องเรียนมากเกินไป จึงเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้การศึกษามีเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ซึ่งไม่ใช่เพียงการนำการศึกษาไปใช้ประกอบอาชีพได้เท่านั้น แต่ต้องสอนให้เด็กนำการศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต สร้างวิถีคิดและวิถีทำงานได้

ประเด็นที่ 3 “ขาดวิสัยทัศน์ชีวิต” ส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสถาบันครอบครัว จากเดิมที่เป็นครอบครัวขยายที่รุ่นปู่-ย่า พ่อ-แม่ ลูก หลานอยู่ด้วยกัน ทำให้ได้เรียนรู้และเห็นความแตกต่างทางความคิดของคนในแต่ละช่วงอายุ แต่เมื่อเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวจึงขาดโอกาสในการเรียนรู้ระหว่างวัย ประกอบกับการพัฒนาของเทคโนโลยีทำให้ผู้บริโภคกลายเป็นผู้เสพเต็มตัวจนทำการผลิตเองไม่เป็น สิ่งนี้เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้วิสัยทัศน์ชีวิตด้อยลง

2. การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนในวิชาศึกษาทั่วไป ควรยึดแนวทาง ดังนี้

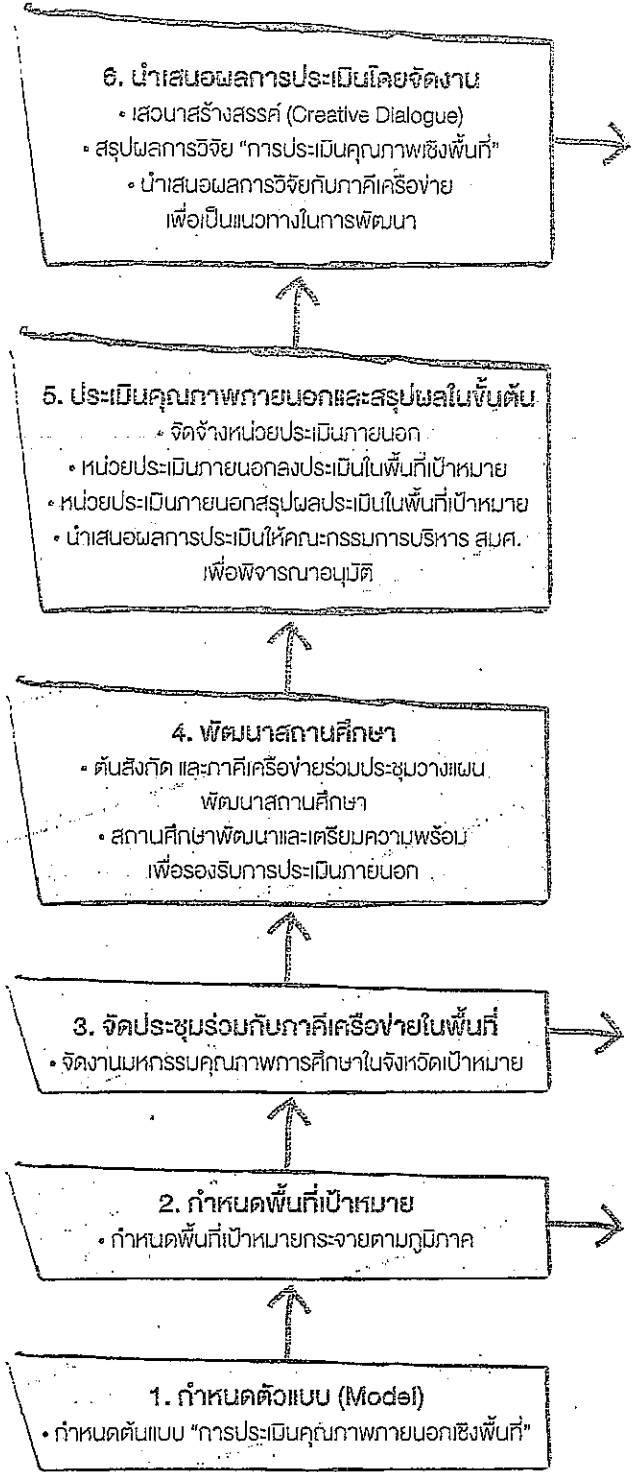
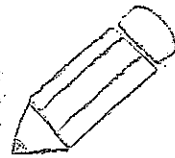
2.1 กรอบศีลธรรม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลโดยมีทั้งข้อห้ามปฏิบัติและข้อให้ปฏิบัติ และเป็นสิ่งที่ควรนำมาปฏิบัติในปัจจุบัน ดังนั้นศีลธรรมจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควรกำหนดให้มีและสร้างให้เกิดขึ้นกับบัณฑิต

2.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษา (Thai Qualification Framework: TQF) การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ควรกำหนดให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาของชาติซึ่งทุกหลักสูตรต้องกำหนดไว้ 5 ประการ คือ 1. มีคุณธรรมและจริยธรรม 2. มีความรู้ 3. มีทักษะทางปัญญา 4. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5. มีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียบเรียงจากการบรรยายเรื่อง “อุปนิสัยศึกษากับวิชาศึกษาทั่วไป” วันพุธที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2554 เวลา 10.30 -12.00 น. ณ ห้องศรีสุพรรณ ชั้น 18 อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสยาม

แผนปฏิบัติการส่งเสริมการดำเนินงาน
การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่

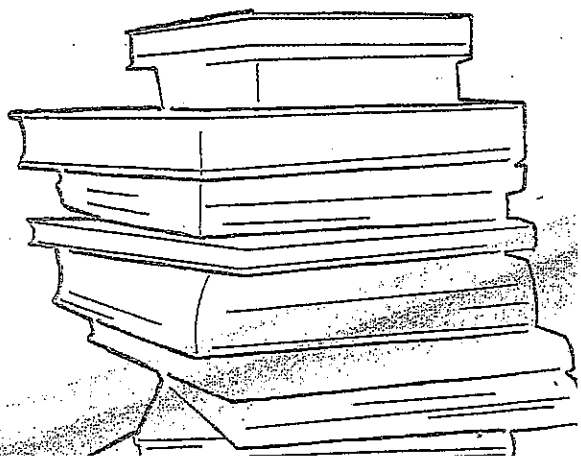

"เสวนาสร้างสรรค์"
(Creative Dialogue)
ระดับจังหวัด

ภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย
1. สถาบันพระปกเกล้า (ส.ป.ก.) - สถาบันพระปกเกล้า
2. มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
3. มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
4. มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
6. มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

จัดงาน "มหกรรมคุณภาพการศึกษา"
ระดับจังหวัด

ปีงบประมาณ 2555
จำนวน 8 จังหวัด ประกอบด้วย
1. กรุงเทพมหานคร
2. เชียงใหม่
3. นครราชสีมา
4. นครศรีธรรมราช
5. นนทบุรี
6. อุบลราชธานี
7. อุตรดิตถ์
8. ยะลา

การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment)

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*

การจัดการประเมิน
ด้วยกร "ทอน" คำถามลง
ให้มีขนาดพอเหมาะด้วยกร
ลดขนาดของ "ประเทศไทย"
ลงเป็น "จังหวัด"

เป้าหมาย

1. ได้ตัวแบบ "การประเมิน
คุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่" ไปใช้ใน
การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม
ในปีที่เหลือ (พ.ศ. 2556 - 2558) และ
รอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563)

2. ตัวแทนจากทุกภาคีเครือข่าย
ของพื้นที่เป้าหมายได้มีส่วนร่วมใน
การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา

3. จัดงานมหกรรมคุณภาพ
การศึกษาของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อนำเสนอ
ผลการประเมิน ปัญหาอุปสรรค และ
แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงงาน
"เสวนาสร้างสรรค์" ระดับจังหวัด
เพื่อเสนอผลการวิจัยกับภาคีเครือข่าย
นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

ทั้งนี้ สมศ. คาดหวังว่าการ
ประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่จะเป็น
ต้นแบบของการประเมินแนวใหม่ที่จะ
นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่าง
ภาคีเครือข่ายในรูปแบบห่วงโซ่คุณภาพ
เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือใน
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่
อันเป็นการสร้างวิถีชีวิตคุณภาพ
สู่วัฒนธรรมคุณภาพ

ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา รูปแบบการประเมินภายนอกของ สมศ. เป็นลักษณะ
การประเมินแบบกระจายสถานศึกษาทั่วทั้งประเทศในทุกระดับการศึกษาตามรอบ
การประเมิน ซึ่งสถานศึกษาจะได้รับการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี โดยสถานศึกษา
แต่ละแห่งจะทราบผลการประเมินทยอยกันไป จึงทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพรวมใน
"ระดับพื้นที่" หรือ "ระดับจังหวัด" ได้ และหากจะสรุปภาพรวมในแต่ละพื้นที่จะต้อง
รอจนกว่าการประเมินภายนอกในพื้นที่แล้วเสร็จทุกสถานศึกษา และใช้เวลาหลายปีซึ่งทำให้
บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งเปลี่ยนไป ปัญหาและแนวทางการพัฒนาก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วย
จึงทำให้ไม่มีฐานข้อมูลที่เพียงพอในการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม
ของทุกภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้

ดังนั้น เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ได้เกิดประโยชน์สูงสุด สมศ. จึงได้จัดทำ
การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment) หรือเรียกโดยย่อว่า ABA Model
ซึ่งเป็นการจัดการประเมินด้วยการ "ทอน" คำถามลงให้มีขนาดพอเหมาะ ด้วยการ
ลดขนาดของ "ประเทศไทย" ลงเป็น "จังหวัด" เพื่อให้เห็นแนวทางที่จะตอบคำถาม
ได้ชัดเจนขึ้น โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาของพื้นที่ ด้วยการพัฒนากลไกการจัดการของจังหวัดให้มีข้อมูลและความรู้
ที่จำเป็น เพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่หรือ
ระดับจังหวัด โดยใช้ผลผลิตจากกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือขึ้น และเพื่อเป็นต้นแบบ
ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการประเมินภายนอกอีกรูปแบบหนึ่ง และสร้างการมี
ส่วนร่วมของทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น โดยระยะที่ 1
ปีงบประมาณ 2555 ดำเนินการใน 8 จังหวัดคือ แพร่ ชัยนาท สิงห์บุรี สมุทรสงคราม
ตราด อำนาจเจริญ ชุมพร และพังงา และระยะที่ 2 ปีงบประมาณ 2556 ดำเนินการใน 20
จังหวัด ระยะที่ 3 ปีงบประมาณ 2557 ใน 41 จังหวัด และระยะที่ 4 ปีงบประมาณ 2558
ใน 8 จังหวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่
2. เพื่อสร้างความชัดเจนไปสู่การพัฒนาในพื้นที่
3. เพื่อสร้างผลกระทบสู่การพัฒนาในพื้นที่

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : คัดย่อจากสูจิบัตร
"มหกรรมคุณภาพการศึกษา"

จิตใจให้มีความสุข มีระเบียบ ก่อให้เกิดวิถีชีวิตมนุษย์ที่งดงาม สามารถอยู่ร่วมกัน
ในสังคมที่เข้าใจและผูกพัน ตลอดจนการรับรู้ถึงคุณค่าที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
ของศิลปะและวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์เพื่อการดำรงรักษาสืบต่อไป ซึ่งสามารถ
ดำเนินการได้ โดยอาศัยหลัก 3 ส กล่าวคือ

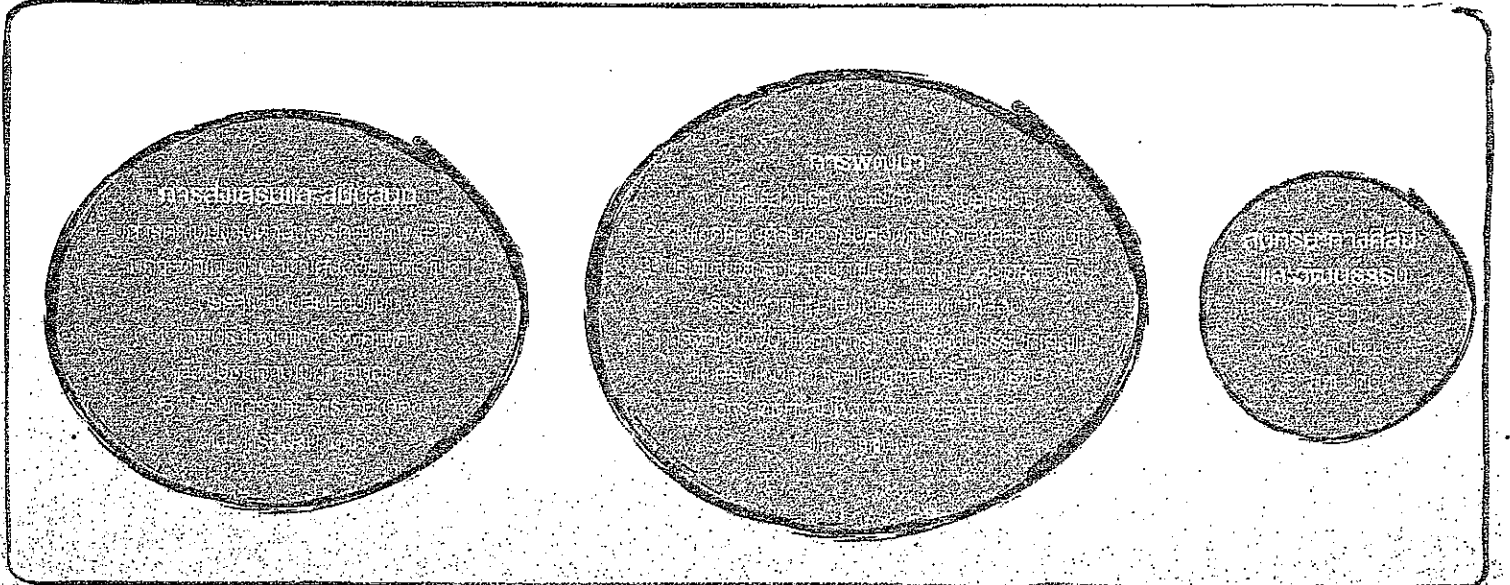
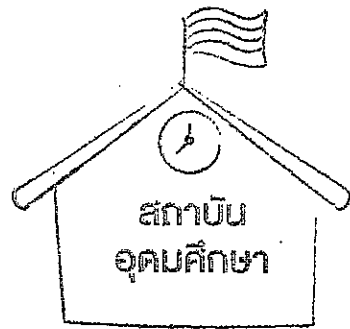
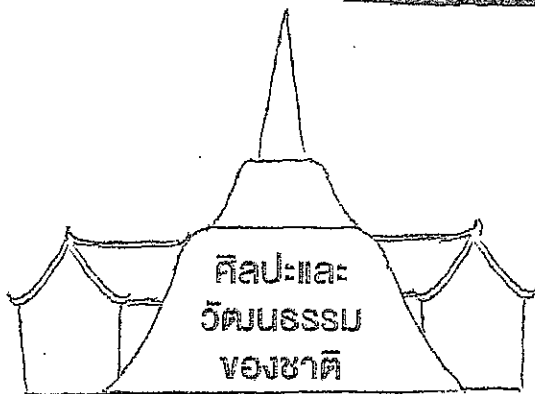
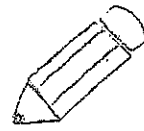
❁ 1. **สะอาด** หมายถึง ไม่รก มีระเบียบ รักง่าย ใช้สะดวก โดยต้องสะอาด
ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงรอบรั้วสถานศึกษา

❁ 2. **สุขภาพดี** หมายถึง สะอาด ปลอดภัย ไร้มลภาวะ สุขใจ สบายกาย
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องไปดูว่าที่ไหนมีกลิ่นฉุน มีแมลงสาบ หรือหนู การจัดวาง
อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระเบียบ สามารถนำมาใช้ได้สะดวก
รวดเร็ว

❁ 3. **สวยงาม** หมายถึง มีการจัดแต่งอาคาร สถาปัตยกรรมอย่างเหมาะสม
สอดคล้องกับพื้นที่แวดล้อม ไม่สิ้นเปลือง และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
สภาพแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น ในแต่ละสถานศึกษาอาจจะนำผลงานทางศิลปะของ
นักศึกษาแต่ละคนมาติดประดับที่ห้องเรียน อาคารเรียน โดยหมุนเวียนกันไปเรื่อยๆ
หรือตกแต่งบริเวณรอบๆ อาคารด้วยศิลปะจัดวางให้ดูสวยงาม

ในการพิจารณา 3 ส นั้น สำหรับสถานศึกษา
จะให้น้ำหนักที่ "ห้องเรียน ห้องสุขา และห้องอาหาร"
ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการตรวจสอบ

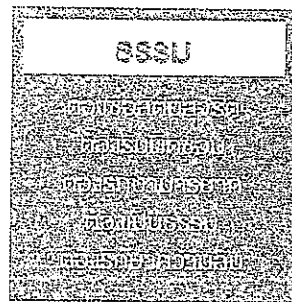
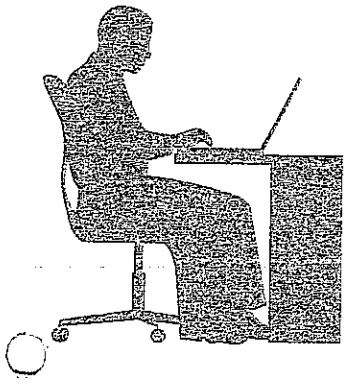
**การทาบรูปร่างศิลปะ
และวัฒนธรรม**

ศิลปะ-ธรรมปัญญาคุณภาพ...

ผู้ประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

ผู้ประเมิน

มาตรฐานผู้ประเมิน

มีคุณธรรม 9 ประการ (ครองคน)

วินัย สติ ทศบุญ เมตตา
อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด
ขยัน ไม่เห็นแก่ตัว

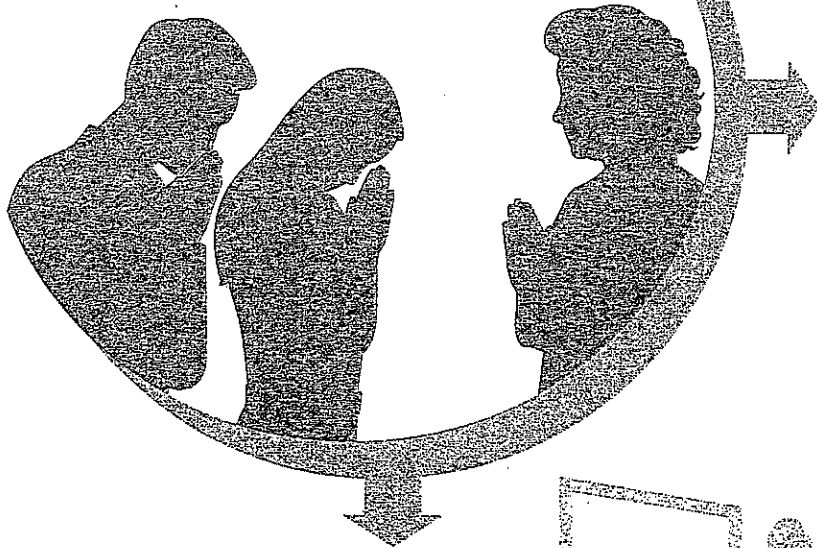
มีจริยธรรม... (ครองตน)

กลยามนิมิตร ซื่อสัตย์
ปราศจากอคติ

มีจรรยาบรรณ... (ครองงาน)

ตรงเที่ยง เกี่ยวตรง เป็นกลาง
สื่อสารชัดเจน รักษาความลับ
ไม่เรียกร้อง แสวงหาผลประโยชน์
ประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่
ครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้ประเมินเป็นหัวใจ
ของการประกันคุณภาพ

- ได้รับการดูแลต้อนรับอย่างดี
- ได้รับการปฏิบัติไม่เหมาะสม
- ได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือที่ขัดต่อกฎระเบียบ
- ได้รับการทักท้วงคำหยาบคาย
- ได้รับการเสนอผลประโยชน์อื่นใด

- ให้มีมารยาท สำรอมพฤติกรรม
- ให้อดทน อดกลั้น แผ่เมตตา ให้อภัย
- ให้หนักแน่นมั่นคง ครองตน ปราศจากอคติ
- ให้เปิดใจรับฟัง พิจารณาปรับปรุงด้วยจิตเมตตา
- ให้มีสติ รู้คิด ซื่อสัตย์ ตัดสินใจโดยยึดมั่นในจรรยาบรรณ

ศีลและธรรมทูตคุณภาพ... ผู้ประเพณีคุณภาพภายนอก รอบสาม

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งใจจน์

27 เมษายน 2554

ศีล	ธรรม
1. ห้ามทุจจริต ไม่รับอามิสสินจ้าง / ของขวัญ / รับเลี้ยงหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนแสวงหาประโยชน์หรือธุรกิจอื่นใด	1. ต้องสุจริตซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด
2. ห้ามเห็นแก่ตัว อย่ามักง่ายให้ผู้อื่นช่วยดำเนินการ หรือละทิ้งหน้าที่ ตลอดจนการส่งรายงานอันเป็นเท็จ	2. ต้องรับผิดชอบ ทุ่มเทศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพในการประเมินวิเคราะห์ เสนอแนะ และสรุปรายงาน ทั้งฉบับต้นร่างและฉบับสมบูรณ์ด้วยตนเอง
3. ห้ามข่มขู่ ไม่ก้าวร้าว หรือประพฤติตนเสื่อมเสีย	3. ต้องรักษาบรรยากาศ ปฏิบัติตามเกณฑ์ของสถานศึกษาให้สมกับการเป็นทูตคุณคุณภาพ
4. ห้ามมือคด ไม่กลั่นแกล้ง ทั้งเหตุจากความรัก ความเกลียด ความหลง และความกลัว	4. ต้องเป็นธรรม เป็นธรรม โปร่งใส รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างแจ้งชัด
5. ห้ามประมาท ไม่เผยแพร่ข้อมูลสถานศึกษา หรือนำบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าประเมิน	5. ต้องรักษาความลับ ข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล และสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ

คุณธรรม 9 ประการ

(ครองคน)

วินัย สติ กตัญญู เมตตา อคภ
ซื่อสัตย์ ประหยัด ยึดมั่น ไม่เห็นแก่ตัว

จริยธรรม

(ครองตน)

กัลยาณมิตร ซื่อสัตย์
ปราศจากอคติ

จรรยาบรรณ (ครองงาน)

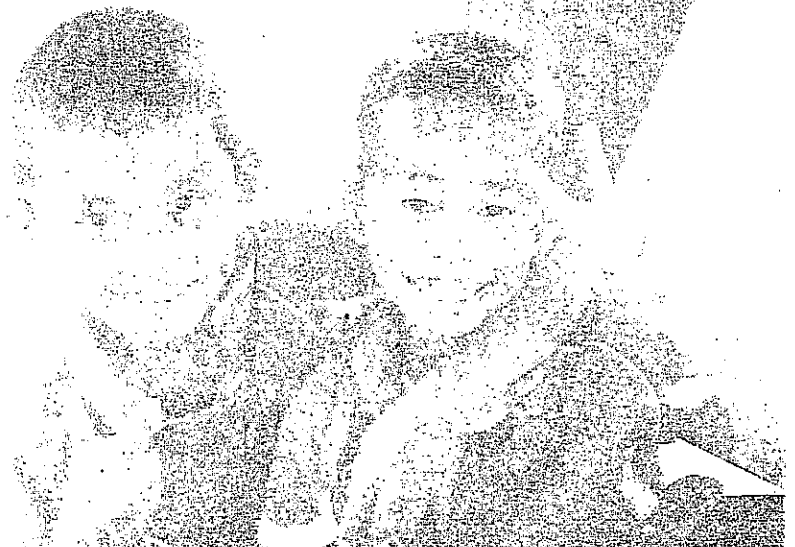
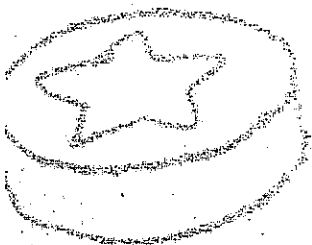
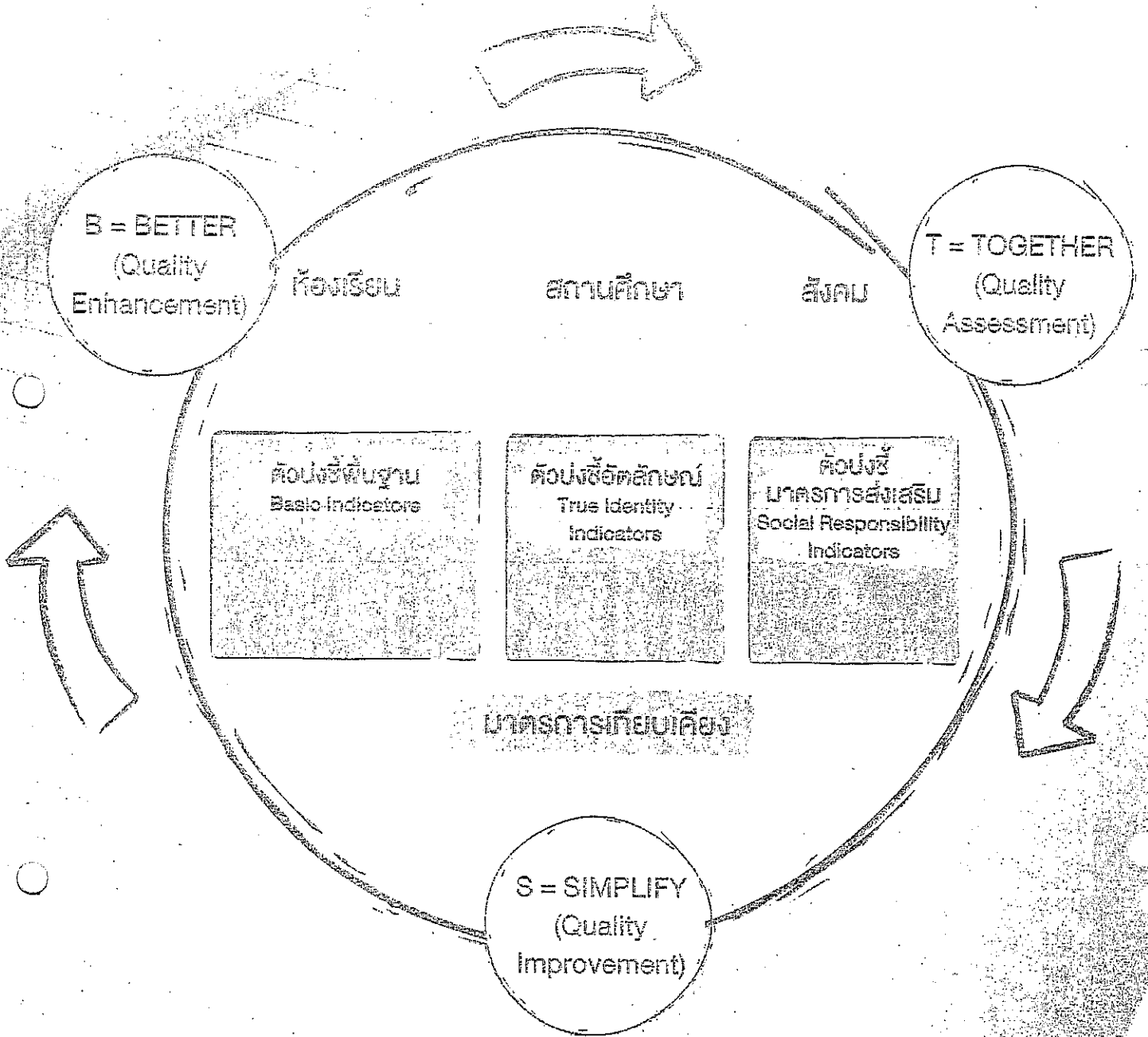
1. ตรวจสอบและประเมินสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา
2. มีความเที่ยงตรงเป็นกลางและรายงานสิ่งที่ค้นพบความเป็นจริงอย่างชัดเจน
3. สื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย
4. รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล
5. ไม่เรียกร้องในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
6. ไม่แสวงหาผลประโยชน์หรือธุรกิจอื่นใด
7. ไม่ประพฤติให้เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ตนเองและ สมศ.
8. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

การปฏิบัติตนระหว่างการประเมิน

1. ได้รับการปฏิบัติและดูแลเอาใจใส่ต้อนรับเป็นอย่างดี	1. ให้มีมารยาทและสำรวมพฤติกรรม
2. ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	2. ให้อดทน อดกลั่น แม่เมตตา และให้อภัย
3. ได้รับการขอร้องให้ช่วยเหลือที่ขัดต่อกฎระเบียบ	3. ให้หนักแน่นมั่นคง ครองตน โดยปราศจากอคติ
4. ได้รับการทักท้วงตำหนิ วิจารณ์วิชาการ	4. ให้เปิดใจกว้างรับฟังและพิจารณาปรับปรุงด้วย...จิตเมื่อกบาม
5. ได้รับการเสนอประโยชน์และธุรกิจอื่นใด	5. ให้มีสติรู้คิดและซื่อสัตย์ ตัดสินใจ โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณ

กรอบแนวคิด (D-KPIs)

กรอบแนวคิดประเมินผลตามหลักธรรมาภิบาล

๕) **เบตวลักษณ์** ประกอบด้วย 1) เข้าใจ... มนุษย์ รับฟังผู้อื่น/สามารถทำให้ผู้อื่นรับฟัง และเข้าใจผู้อื่น/สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจ 2) เบตตา...สถาปศิกษา ผิดคือผิด ถูกคือถูก ถ้าดี ชม ถ้าไม่ดี แนะนำ 3) ศรัทธา... การประเมิน รู้และเข้าใจ ไม่ดูแต่เอกสาร ไม่ตำหนิไม่กล่าวร้ายต่อระบบการประเมิน จิตใจ ยึดมั่น ไม่มีข้อโต้แย้ง 4) เจตนา...บริสุทธิ์ ปราศจากดี มีสิ่งจะ มารยาทดี มีความห่วงใย และ 5) รัชชา...คุณภาพ ดำเนินชีวิตด้วย จริยธรรม ทำงานอย่างมีจรรยาบรรณ

นอกเหนือจากนี้ยังมีกรอบมาตรฐานในมิติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ หรือ มาตรฐานด้านการครองคน ครองตน และครองงาน ที่จะเป็นท่วงใช้ในการเชื่อมประสานคุณภาพของ "บุคคลคุณภาพ" ให้เป็นกลยุธมิตรแท้ที่เข้มแข็ง และมีพลังที่จะแนะนำและร่วมสร้างคุณภาพ ให้กับสถานศึกษา ดังนี้

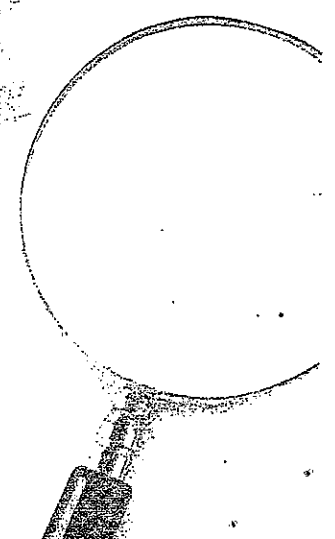
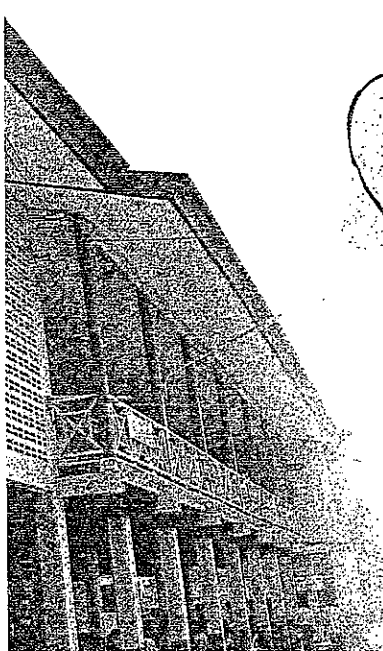
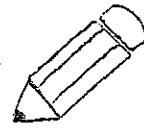
๕) **ด้านคุณธรรม หรือการครองคน** คือ **การปกครองคน** 4 ได้แก่ ฉันทาคติ ความรัก โทสาคติ ความเกลียด ไมหาคติ ความไม่รู้ และ ภัยาคติ ความกลัว นั่นคือ 1) ไม่ช่วยเหลือใครเพราะรัก 2) ไม่กลั่นแกล้งใคร เพราะเกลียด 3) ไม่ทำให้ใครต้องเดือดร้อนเพราะความไม่รู้ และ 4) ไม่ปล่อย ให้ใครเข้าใจผิดเพราะกลัวไม่กล้าตำหนิ

๕) **ด้านจริยธรรม หรือการครองตน** คือ **การปฏิบัติกิจวัตร** ที่ถูกต้อง กล่าวคือ 1) เมื่อได้รับการปฏิบัติและดูแลเอาใจใส่ ต้องรับ เป็นอย่างดี ให้มีมารยาทและสำรวมพฤติกรรม 2) เมื่อได้รับการปฏิบัติ ที่ไม่เหมาะสม ให้อดทน อดกลั้นและให้อภัย 3) เมื่อได้รับการร้องขอ ให้ช่วยเหลือ ให้หนักแน่นมั่นคง ครองตนโดยปราศจากอคติ 4) เมื่อได้รับ การหักท้วงตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์ ให้เปิดใจรับฟัง หากผิดให้ขออภัยและ พิจารณาปรับปรุงด้วยจิตเบิกบาน และ 5) เมื่อได้รับการเสนอประโยชน์และ รุทธิอื่นใด ให้มีสติรู้คิดและซื่อสัตย์ ตัดสินใจโดยยึดมั่นในจรรยาบรรณ

๕) **ด้านจรรยาบรรณ หรือการครองงาน** คือ **มาตรฐานงาน** ซึ่งผู้ประเมินภายนอกรอบสามทุกคนจะต้องปฏิบัติงานอย่าง "เต็มกำลัง เต็มศักยภาพ เต็มใจ และเต็มเวลา" เพื่อให้ "ได้งาน ได้เวลา และได้ใจ"

"บุคคลคุณภาพ"

กลยุธมิตรแท้ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของบุคคลภาพ
สร้างทัศนคติและแรงบันดาลใจ...
ชุดประกาศนียบัตรสร้างสรรค
ในทางพัฒนาสถานศึกษา

“บุคคลภาพ” กลายมาเป็นตัว ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับสถานศึกษา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์*

ผู้ประเมินภายนอกของ สมศ. ทุกระดับ ถือว่าเป็น “บุคคลภาพ” เป็นกัลยาณมิตร ในการแนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการร่วมสร้างคุณภาพให้กับสถานศึกษา ซึ่งหลักของ กัลยาณมิตรได้นำมาใช้เป็นกรอบคุณลักษณะต้นแบบของผู้ประเมินภายนอกในการทำหน้าที่ หมอโรงเรียนมาตั้งแต่เริ่มดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกในอดีตที่ผ่านมา

ในการประเมินภายนอกรอบสามนี้ สมศ. ได้เพียรพยายามและมุ่งมั่นพัฒนาผู้ประเมิน ภายนอกให้เป็น “บุคคลภาพ” ที่ต้องมีบทบาทหน้าที่มากกว่าหมอโรงเรียน ด้วยมุ่งหวังสู่ การสร้างและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ อย่างยั่งยืน เพื่อคุณภาพของเด็กไทยและเยาวชนไทยที่ต้องเติบโตและเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๑) หลักแห่งความเป็นกัลยาณมิตรประเมินหรือกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ที่ใช้อยู่ แต่เดิม คือ ความน่ารัก น่าเคารพ น่ายกย่อง การรู้จักพูดให้ได้ผล อดทนต่อถ้อยคำ สามารถอธิบายให้เข้าใจ และไม่แนะนำเรื่องเหลวไหล ได้ถูกกำหนดมาตรฐานเข้าสู่ ความเป็นกัลยาณมิตรแท้ คือ “บุคคลภาพ” ด้วยองค์ประกอบคุณภาพของผู้ประเมิน ที่ สมศ. ใช้ในการพัฒนา และใช้เป็นเป้าหมายที่ผู้ประเมินภายนอกต้องเป็น คือ คุณธรรม 9 ประการ คีล และธรรม และเบญจลักษณ์ของผู้ประเมินภายนอก โดยปัจจุบันได้นำมาใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกทุกระดับอย่างเข้มข้น ดังนี้

๑) **คุณธรรม 9 ประการ** ประกอบด้วย 1) 5บีย เรื่องเวลา การนัดหมายสถานศึกษา การส่งงานตามเวลาที่กำหนด ความรับผิดชอบ ทำงานด้วยตัวเอง 2) สติ รู้ตัวอยู่ ตลอดเวลา รู้ตัวว่ากำลังทำอะไร การรับอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์จากสถานศึกษาเป็น สิ่งที่ไม่ควรทำ 3) กตัญญู ผู้ประเมินต้องกตัญญูต่อชาติบ้านเมือง การทำงานประเมิน เป็นงานบุญ ทำเพื่อแผ่นดิน กตัญญูต่อแผ่นดิน 4) เมตตา ระบบเมตตาธรรม ความรัก ปรารถนาดี 5) อดทน ทำงานด้วยความอดทน อดทนต่อสิ่งเร้า อดทนทำงานให้แล้วเสร็จ 6) ซื่อสัตย์ ยึดมั่นในคุณธรรม การระมัดระวังเรื่องประโยชน์ทับซ้อน 7) ประหยัด พอเพียง โดยหมายรวมถึงการประหยัดเวลาด้วย 8) v ยืน ตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง และ 9) ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาแต่ใจ ไม่เอาเปรียบใคร ไม่เอาตัวรอด และรู้จักเกรงใจต่อส่วนรวม

๒) **คีล และธรรม** หรือข้อห้าม และข้อควรปฏิบัติ คีล ได้แก่ 1) ห้ามทุจริต รับอามิสสินจ้าง ของขวัญ รับเลี้ยง ประโยชน์ทับซ้อนธุรกิจอื่นใด 2) ห้ามเห็นแก่ตัว มั่งง่าย ใ้หวาน

ให้ผู้อื่นช่วยดำเนินการ ละทิ้งหน้าที่
3) ห้ามข่มขู่ ก้าวร้าว ประพฤติในทาง เลื่อมเสียว 4) ห้ามมีอคติ กลั่นแกล้ง ผู้อื่น เหตุจาก 4 อคติ ทั้งที่เกิดจาก ความรัก ความเกลียดชัง ความไม่รู้ และความกลัว 5) ห้ามประมาท เผยแพร่ข้อมูลสถานศึกษา นำบุคคล ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปประเมิน และ สรรบ ได้แก่ 1) ต้องสุจริตซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมอย่างเคร่งครัด 2) ต้องรับผิดชอบ ทุ่มเท ศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ วิเคราะห์ เสนอแนะตามศักยภาพ ของตนเอง 3) ต้องรักษามารยาท ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของสถานศึกษา 4) ต้องเป็น สรรบ ที่เที่ยงตรง เป็นธรรม รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความจริงอย่าง แจ่มชัด และ 5) ต้องรักษาความลับ ไม่เปิดเผย หรือนำข้อมูลที่ได้จาก วัปฏิบัติหน้าที่แก่บุคคลภายนอกที่ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้อง

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จากหนังสือพิมพ์มติชน คอลัมน์ คุยกับ ผอ.สมศ. : “บุคคลภาพ” ฉบับประจำวันจันทร์ที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2554 และจากถาวรบรรยาย เรื่อง “บุคคลภาพ ผู้ประเมินภายนอกรอบสาม” การสัมมนา/อบรมผู้ประเมินภายนอกระดับ อุดมศึกษา วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2555 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

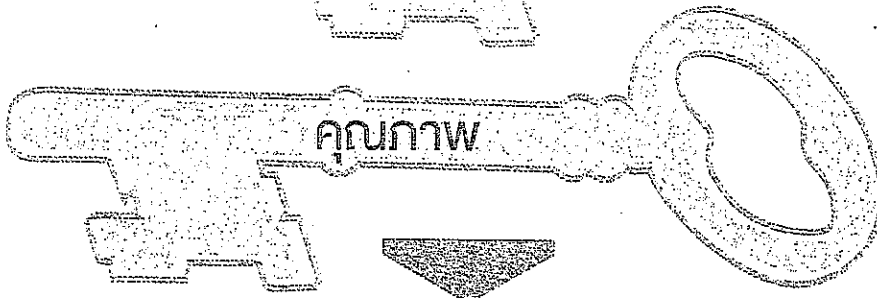
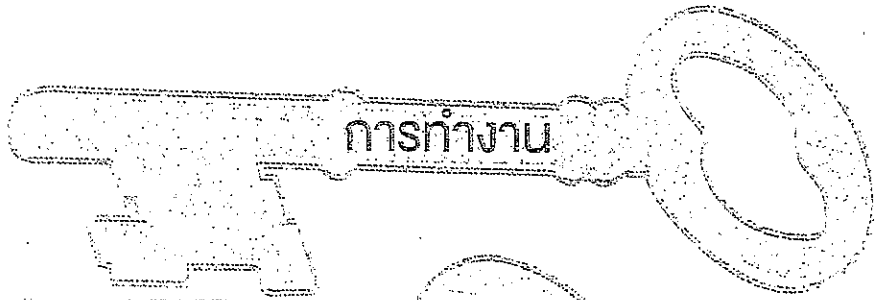
คุณภาพเริ่มที่ปัจเจก ทำด้วยหัวใจ...มุ่งไปสู่ “วิถีชีวิตคุณภาพ”

“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ... ของพระเจ้าแผ่นดิน

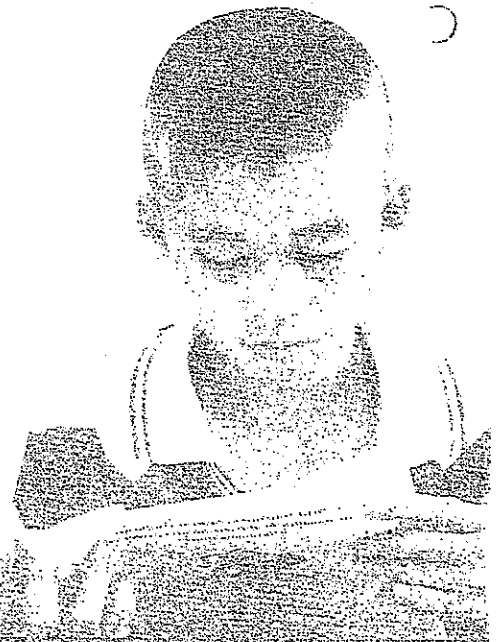
เข้าใจ... เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบ

เข้าถึง... ประโยชน์ และคุณค่า

พัฒนา... ตนเองอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาที่ยั่งยืน

“คุณภาพ 3 รอบ

ไขสู่การพัฒนาคุณภาพ”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*
ผู้อำนวยการ สมศ.

“คุณภาพ” คือหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดระยะเวลา 10 ปีของการประเมินคุณภาพภายนอกสองรอบที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542 - 2553) สมศ. ได้ทำให้วงการศึกษาในประเทศไทยตื่นตัวเรื่องการประเมิน ผลที่เกิดขึ้นใน 10 ปีที่ผ่านมา คงปฏิเสธไม่ได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแวดวงการศึกษาในทุกระดับ ทั้งด้านกายภาพ เครื่องไม้เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากรและการสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาดังกล่าวถือว่าการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพขึ้นในระบบการศึกษาไทย แต่การตื่นตัวตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ดูเสมือนเป็นการตื่นกลัวมากกว่าการตื่นตัวกลัวการประเมิน กลัวการตรวจสอบ กลัวผู้ประเมินที่จะมีอคติ กลัวผลการประเมินออกมาไม่ดี ทักษะคิดดังกล่าวไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนา ดังนั้น หัวใจของการขับเคลื่อนคุณภาพ คือ “ทัศนคติ” ที่ดีต่อการประเมิน ซึ่งถือเป็นกุญแจดอกที่สอง

การปรับและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ สมศ. จะขับเคลื่อนการดำเนินงานในทศวรรษที่ 2 โดยขอน้อมนำพระราชดำรัสอันทรงคุณค่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่อง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้เป็นแนวทางในการปรับทัศนคติต่อการประเมินที่ดีขึ้น

“เข้าใจ” การประเมินคุณภาพภายนอกผ่านมาแล้ว 2 รอบ สถานศึกษามีความเข้าใจเรื่องการประเมินคุณภาพภายนอกดีขึ้นกว่าเก่า เมื่อ 12 ปีที่ผ่านมาการประเมินถือเป็นเรื่องใหม่ แต่ปัจจุบันการประเมินกลายเป็นเรื่องสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพในทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน สถานศึกษาส่วนใหญ่รู้จักและมีความเข้าใจเครื่องมือ เกณฑ์ และระบบการประเมินมากขึ้น ที่สำคัญต้องเข้าใจ สมศ. เข้าใจผู้ประเมิน และเข้าใจตนเอง ถึงภาระบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนที่แตกต่างกัน โดยต้องรับผิดชอบทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามเป้าหมาย

“เข้าถึง” ประโยชน์และคุณค่าของการประเมิน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะหากสถานศึกษาเตรียมรับการประเมินเพียงเพื่อให้ผ่านและได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยไม่ได้ตระหนักหรือมองข้ามประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการประเมิน ขาดการนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินไปต่อยอดพัฒนาคุณภาพ ซึ่งนับว่าเป็นการเสียโอกาสที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง บุคลากรครู ผู้เรียนและสถานศึกษาของตนเองให้ก้าวหน้าทัดเทียมสถานศึกษาอื่นๆ

“พัฒนา” ประเด็นหลักสำคัญ คือ การพัฒนาที่มาจากประเมินตนเอง ซึ่งตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้สถานศึกษาทำการประเมินตนเองทุก 1 ปี และ สมศ. ประเมินทุก 5 ปี หากสถานศึกษาได้ประเมินตนเองแล้วนำผลไปใช้พัฒนาอย่างสม่ำเสมอ แน่นนอน

สถานศึกษานั้นจะมีการพัฒนาบทบาทของ สมศ. ที่เข้าไปตรวจเยี่ยมนั้น เป็นการยืนยันสภาพจริงของแต่ละสถาบัน เสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ

ดังนั้น การที่สถานศึกษาแต่ละแห่งผู้บริหาร ครู อาจารย์แต่ละท่านนักเรียน นิสิต นักศึกษาแต่ละคนจะมีคุณภาพหรือไม่นั้น ก็ย่อมสะท้อนให้เห็นคุณภาพแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษานั้นๆ ด้วย จึงกล่าวได้ว่าคุณภาพ คือ ภาพคุณ ซึ่งหมายถึงคุณภาพเป็นภาพสะท้อนของแต่ละปัจเจกชน นั่นคือ แต่ละปัจเจกจะต้องตระหนัก และร่วมรับผิดชอบในการสร้าง “วิถีชีวิต” คุณภาพ ซึ่งถือเป็นกุญแจดอกที่สามของการพัฒนาคุณภาพ โดยหมายรวมถึงกระบวนการคิด การพูด การกระทำ และการตัดสินใจ ซึ่งจะนำไปสู่วัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณภาพต่อไปได้ในที่สุด

คุณภาพเริ่มที่ปัจเจก ทำด้วยหัวใจ...

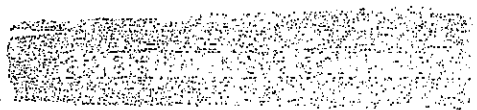
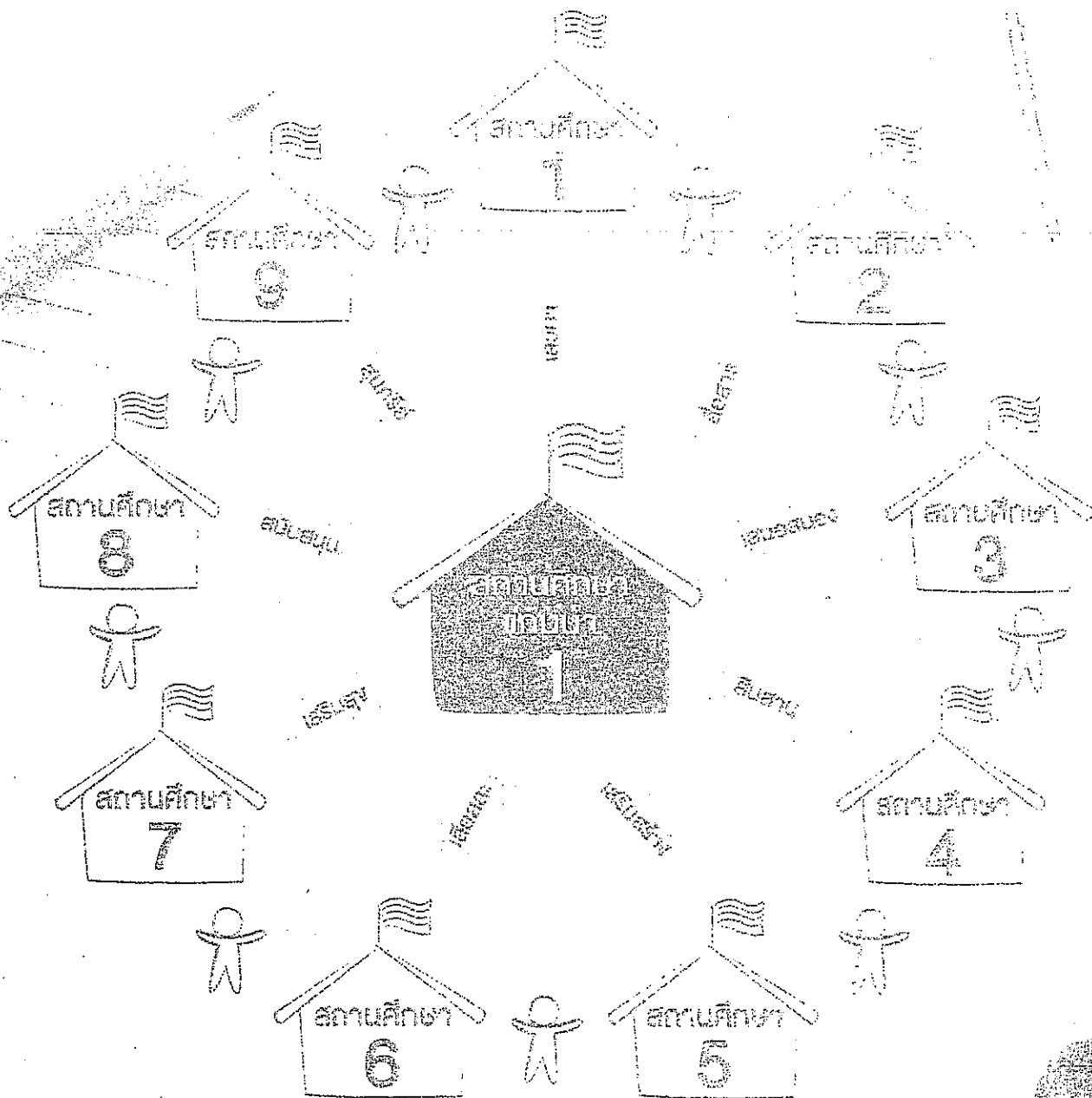
มุ่งไปสู่ “วิถีชีวิตคุณภาพ”

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
การประชุมเตรียมความพร้อมสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
เรื่อง “ตัวปัดข้อขัดแย้ง มาตรการส่งเสริม การประเมิน 1 ช่วย 9 และการประเมินเชิงพื้นที่”
ในวันจันทร์ที่ 3 ธันวาคม 2555 ณ ห้องทักษิณาลัย โรงแรมสยามธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓ ๓๐๐ ๑

โรงเรียนอนุบาล...

แนวคิดการศึกษามีคุณภาพ
เป็นสิ่งที่ทุกประเทศและ
ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญ
ระบบการประกันคุณภาพ
จึงเป็นเครื่องมือหนึ่ง
ที่เรานำไปสู่เป้าประสงค์ดังกล่าว

1 | 100 9

“ห่วงโซ่คุณภาพการศึกษา”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*

โครงการ “1 ช่วย 9” เกิดขึ้นจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้หยิบยกค่านิยมและแนวคิดของการช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน การเสียสละและมีน้ำใจคือส่วนรวม ซึ่งเป็นรากฐานของค่านิยมสังคมไทยที่มีมาช้านาน มาปรับใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาการศึกษาของชาติ ในลักษณะที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานโครงการ (Zero Budget Project) โดยเชิญชวนให้สถานศึกษาที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับดีมาก ร่วมเป็นแกนนำเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาอีก 9 แห่ง ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพไปสู่ระดับที่ดีขึ้น (BETTER) พร้อมทั้งเตรียมคนเพื่อเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ทุกประเทศและเขตเศรษฐกิจให้ความสนใจ ระบบการประกันคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์ดังกล่าว ปัจจุบันสถานศึกษาในระดับต่างๆ ของประเทศไทย มีการพัฒนามากขึ้นทั้งในด้านคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาด้านสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น ในระดับมหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยมากขึ้น แต่กลับพบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็ยังไม่เป็นไปตามความมุ่งหวัง ดังนั้น สมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานประกันคุณภาพจึงได้สร้างนวัตกรรม โครงการ “1 ช่วย 9” ขึ้น เพื่อเป็นส่วนช่วยให้สถานศึกษามาเข้าร่วมเครือข่าย “ห่วงโซ่คุณภาพการศึกษา” ผ่านการประเมินรอบสามในระดับที่ดีขึ้น และเป็นการยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาในประเทศให้ใกล้เคียงกัน

โครงการนี้จึงเป็นการสร้างความเป็นผู้นำให้แก่สถาบันเพื่อเป็นต้นแบบจิตอาสาและเครือข่ายความเกื้อกูลระหว่างสถานศึกษา ในลักษณะที่สถานศึกษาที่มีผลการประเมินในระดับดีมาก ดำเนินมาตรการส่งเสริมช่วยสนับสนุนสถานศึกษาที่อาจจะมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ ให้มีการพัฒนาขึ้น เพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือ ผลการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ มีความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเข้ารับการศึกษาในที่ใดและได้มาตรฐานสากล

ในระยะแรก สมศ. ได้เชิญชวนสถานศึกษาที่มีจิตอาสาเสียสละ มีน้ำใจเพื่อส่วนรวมเป็น “แกนนำ” จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช

โรงเรียนแพทย์เทคโนโลยีและบริหารธุรกิจ
โรงเรียนปรีดิรัถยอแยลลวิทย์วิทยาลัย
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระยะที่สอง และระยะที่สามมี
สถานศึกษา “แกนนำ” ระยะละ 9 แห่ง
และ สมศ. จะดำเนินการในลักษณะนี้
ต่อไปเพื่อก่อให้เกิด “ห่วงโซ่คุณภาพ
การศึกษา” ทั่วประเทศไทยในที่สุด

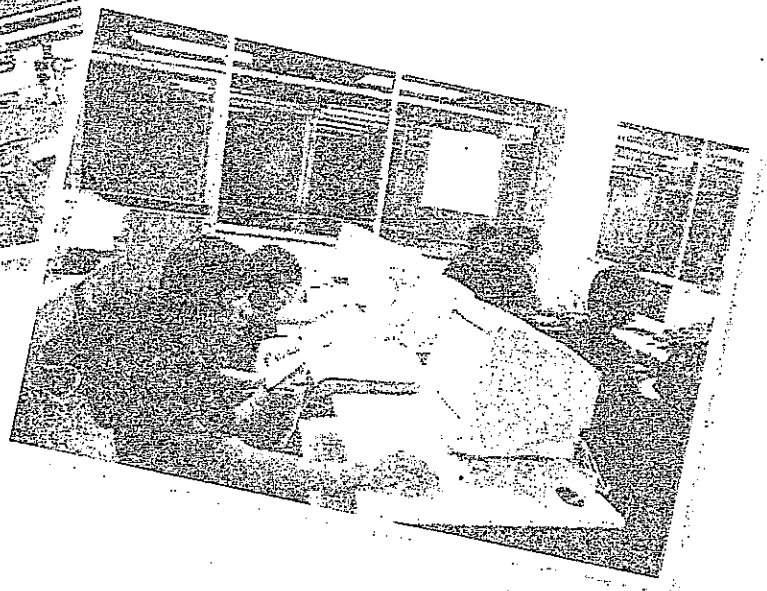

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ของสถาบันเอง (supply side) มิฉะนั้น แทนที่จะเป็นการแก้ปัญหาสังคม กลับจะเป็นการตอกย้ำสังคมและส่งผลกระทบต่อสถาบันอื่นๆ เอง

ปัจจุบันเป็นยุคของการขยายโอกาส รวมถึงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่ดีแต่โอกาสที่ขยายไปสู่สังคมต้องไม่เป็นการทำลายสังคมในภายหลัง สถาบันการอาชีวศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบในด้านปริมาณการผลิตบัณฑิตและคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละสาขา ในแต่ละสถาบัน และในแต่ละปี และส่วนกลางจะต้องมีนโยบายและมีแผนในการกำกับติดตามในการควบคุมคุณภาพที่ชัดเจน และต้องกำกับให้ได้ นอกจากนี้ สถานสถาบันซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติหลักสูตรการศึกษาของสถาบันให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดก็จะต้องมีความเข้มแข็ง การดำเนินการในการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการสถานสถาบันจะต้องดำเนินการอย่างมีความพร้อม และกรรมการสถานสถาบันจะต้องมีคุณภาพ เนื่องจากสถาบันการอาชีวศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล สถานสถาบันจะต้องสามารถคุ้มครองผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้บริโภคนอกทางการศึกษาที่จะเป็นผู้ใช้ผู้สำเร็จในเรื่องของคุณภาพ ปริมาณที่ผลิตผู้สำเร็จต้องเหมาะสมกับความต้องการของประเทศ หลักสูตรที่ให้บริการต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและผ่านมาตรฐานคุณภาพแล้วเท่านั้น

แล้วสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด จะมีแผนในการควบคุมทั้งเชิงปริมาณ และการกำกับด้านคุณภาพของสถาบันการอาชีวศึกษาอย่างไร?

มาแทนอย่างน่าเสียดาย ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. พยายามแก้ปัญหา ดังกล่าวด้วยการเดินตามเส้นทางเดิม โดยการดำเนินการให้สถานศึกษาอาชีวศึกษารวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสถาบัน การอาชีวศึกษา เพื่อเปิดสอนในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการจำนวน 19 สถาบัน ซึ่งแม้ว่าจะเป็นไปตามบทบัญญัติของ พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 แต่ก็เกรงว่าจะเป็นการแก้ปัญหาแบบเดิม สถาบันดังกล่าวอาจมีการพัฒนาในด้านต่างๆ และมีความก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับในแต่ละปี แต่ปัญหาด้าน การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ ก็อาจจะคงอยู่และเป็นอยู่เช่นเดิมอีก ดังนั้น จึงขอเสนอให้หน่วยงานหรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้กำหนดระบบการดำเนินงานของสถาบันการอาชีวศึกษา ให้เป็นสถาบันที่มีความชำนาญ ด้านทักษะปฏิบัติการเฉพาะทาง และเป็นสถาบันที่เสริมสร้างศักยภาพการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ ให้สูงขึ้นตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งอย่างแท้จริง

ประการที่สอง คือ ด้านภาพลักษณ์ : จากปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตามข่าวโทรทัศน์และ หน้าหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาที่นำไปสู่ความสูญเสีย ทั้งทรัพย์สิน ทั้งร่างกาย ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน ย่อมทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือ แม้กระทั่งการบริหารจัดการของหน่วยงานหลักในส่วนกลาง ซึ่งล่าสุดได้มีข่าวการทุจริตคอร์รัปชันการจัดซื้อ ครุภัณฑ์ ซึ่งจากการเสนอข่าวดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการจัดซื้อในราคาที่สูงเกินจริงเท่านั้น สถานศึกษา หลายแห่งยังได้รับผลกระทบโดยไม่ได้รับครุภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการหรือได้รับครุภัณฑ์ที่ด้อยคุณภาพ อีกด้วย ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของสังคมและความไว้วางใจของผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะในด้านความปลอดภัย นั้น ผู้บริหารสูงสุดหรือผู้รับใบอนุญาตต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการกำกับดูแลนักเรียนนักศึกษาของแต่ละ สถานศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน การส่งเสริมโลกของงาน หรือ กิจกรรมจิตอาสาต่างๆ เพื่อเติมเต็มเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน อย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในแต่ละช่วงวันได้อย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม และสำหรับข่าวเรื่องการทุจริตที่เกิดขึ้นซึ่งไม่ทราบว่าเป็นจริงหรือเท็จ ต้องรอการพิจารณาตัดสิน แต่ที่แน่ๆ การเสนอข่าวดังกล่าวย่อมกระทบต่อภาพลักษณ์การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ผู้มีอำนาจต้องเร่งพิจารณาตัดสินเรื่องดังกล่าวให้ได้ชัวยุติโดยเร็ว หากมีผู้กระทำผิดจริงก็ต้องลงโทษ หรือหากไม่จริงก็ต้องลงโทษผู้ที่กล่าวร้าย

ประการสุดท้าย คือ ด้านระบบการจัดการศึกษา : ปัจจุบันระบบการศึกษาเป็นแบบ 6 : 3 : 3 หมายความว่า ประถม 6 ปี มัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 3 ปี เป็นเหตุให้ผู้เรียนเข้าสู่การเรียนปริญญาตรีโดยไม่ต้อง คิดไตร่ตรองเหมือนในอดีต และเป็นผลให้แรงงานในระดับ ปวช. มีอายุน้อยลงอีก 1 ปี ยังไม่มีวุฒิภาวะใน การทำงานที่เพียงพอ ทำให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาอ่อนแอยังไม่เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ อีกทั้งระบบเงินให้ กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ก็มีผลสำคัญ ที่ผลักดันให้ผู้เรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยได้เกือบจะทันที ข้อเสนอเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาคือ การจัดระบบการศึกษาแบบ 7 : 3 : 2 ซึ่งจะช่วยให้เกิดความแตกต่างด้านเวลาที่ใช้ในการเรียน ทำให้ ผู้เรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง หันมาให้ความสนใจไตร่ตรองในการเรียนสายอาชีพหรืออาชีวศึกษามากขึ้น เพราะผู้เรียนสายสามัญต้องเรียนมัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 2 ปี และปริญญาตรีอีกอย่างน้อย 4 ปี รวมอย่างน้อย 9 ปี จึงจะเข้าสู่โลกของงานได้ สำหรับผู้ศึกษาประโยควิชาชีพ (ปวช.) จะต้องมี วุฒิภาวะเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี ในการก้าวเข้าสู่โลกของงาน และสำหรับเงินกู้ยืมนั้น หน่วยงานที่เป็น ผู้ให้กู้ต้องควบคุมโดยให้กู้ยืมได้เฉพาะการเรียนในหลักสูตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน หรืออยู่ในระดับคุณภาพที่ได้มาตรฐานแล้วเท่านั้น จากอดีตผู้เรียนบางคนเมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้วจึงทราบในภายหลังว่าหลักสูตรที่สำเร็จนั้นไม่ได้รับการรับรองจาก ต้นสังกัด ซึ่งเป็นผลเสียทั้งในด้านการลงทุนและด้านจิตใจที่ยากจะทดแทน เนื่องจาก ขาดการควบคุมเรื่องคุณภาพนั่นเอง

การจัดการอาชีวศึกษา : มุมมองและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาตุนรงค์ พรุ่งโรจน์*

สภาพการจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาในปัจจุบันยังคงประสบกับปัญหาทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในด้านปริมาณพบว่า จำนวนผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงานยังคงมีน้อยกว่าตัวเลขความต้องการกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาของประเทศ แม้รัฐบาลจะมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาต่อเนื่องมาสู่ทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ซึ่งกำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายด้านสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ เป็น 60 : 40 และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก็นำมากำหนดเป็นเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน แต่จากข้อมูลสถิติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรวบรวมได้ใน พ.ศ. 2553 พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต่อจำนวนผู้เรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น 35 : 65 และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาปีที่ 1 - 2 พบว่ามีสัดส่วนเป็น 26 : 74 เท่านั้น จากสัดส่วนตัวเลขที่กล่าวถึงย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากในการขับเคลื่อนนโยบายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นจริงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

เสียงสะท้อนจากภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ต้องดำเนินการแก้ไขคืบหน้าไปกับสภาพปัญหาด้านปริมาณที่กล่าวถึง ไม่ได้มีเพียงปัญหาด้านความรู้และทักษะฝีมือที่ไม่เพียงพอต่อการทำงานเท่านั้น ด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน และความรับผิดชอบ ก็ถือว่ายังไม่ได้รับการยอมรับจากผู้สำเร็จการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เรียกว่าการพัฒนาผู้เรียนที่จะให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตของการจัดการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรม

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
การประชุมคณะกรรมการการพัฒนาระบบเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายของรัฐบาล วันอังคารที่ 21 สิงหาคม 2555 ณ รัฐสภา

ปัญหาด้านการอาชีวศึกษาที่คงอยู่และเป็นอยู่ วิเคราะห์ได้ว่าเป็นผลมาจากปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ ด้านค่านิยม : สังคมไทยต้องยอมรับในค่านิยม "ปริญญา" ซึ่งในภาพกว้างแม้จะเป็นสิ่งที่ดีแต่ถือเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งของการจัดการอาชีวศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ปัจจุบันผู้เรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากไม่ได้เข้าสู่เส้นทางวิชาชีพตามที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา แต่กลับมุ่งเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา โดยเฉพาะสายมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ซึ่งถือเป็นความสูญเสียในด้านการลงทุนที่รัฐจัดสรรงบประมาณให้การจัดการอาชีวศึกษา ในอดีตวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีวศึกษา ได้มีการรวมตัวสถาปนาขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เปิดสอนในระดับปริญญาตรี โดยเบื้องต้นก็คาดหวังว่าเป็นสถานศึกษาที่รองรับผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาทางเทคโนโลยีที่สูงขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันสามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่งได้สำเร็จ และเปิดสอนจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา แต่โดยที่ต้องอยู่ภายใต้สังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ซึ่งต้องใช้โครงสร้างในการดำเนินงานที่เหมือนกับมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป ทำให้เป็นการทำลายจุดแข็งของสถาบันที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะฝีมือในอดีต และเป็นการสร้างจุดอ่อนเรื่องการวิจัยขึ้น

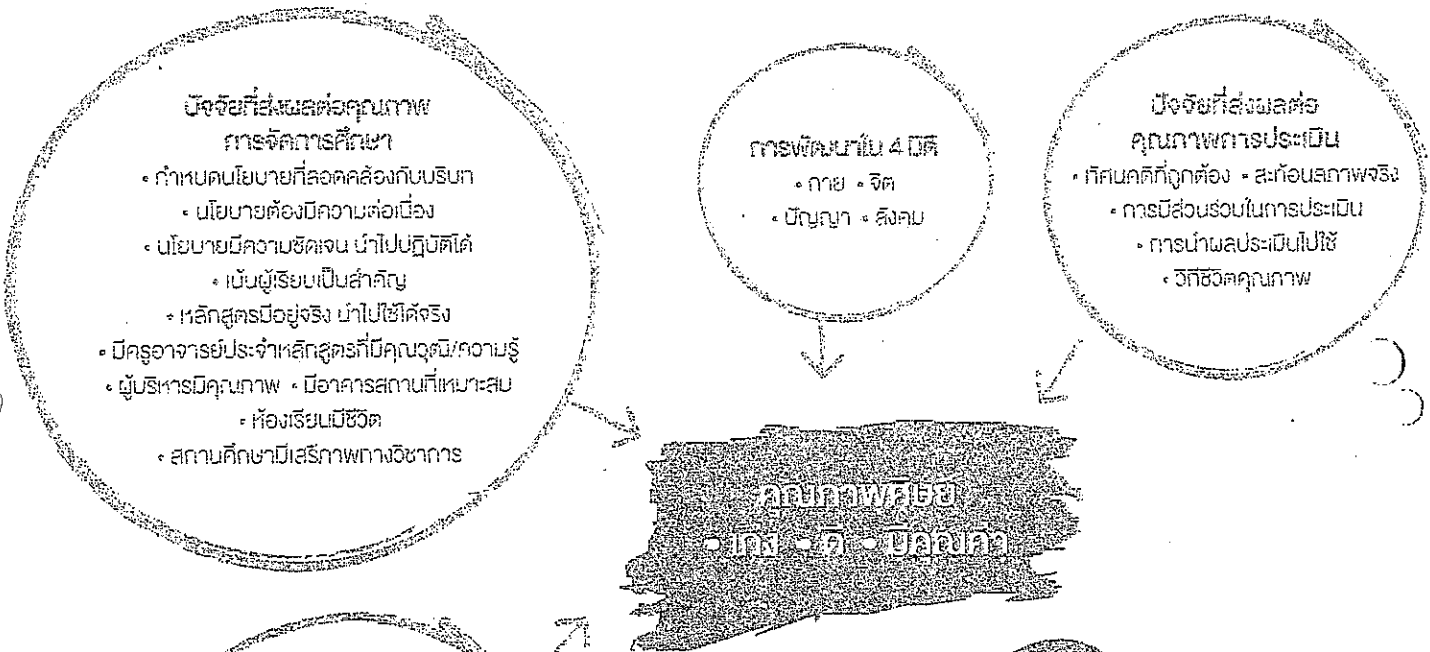
ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการ
จัดการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการ
ศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย
ที่สอดคล้องกับบริบท มีความต่อเนื่อง
ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
ที่สำคัญ คือ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
นอกจากนี้ ต้องมีครูอาจารย์ประจำ
หลักสูตรที่มีคุณวุฒิ/ความรู้ ผู้บริหาร
มีคุณภาพ มีอาคารสถานที่เหมาะสม
ห้องเรียนมีชีวิต และสถานศึกษาต้องมี
เสถียรภาพทางวิชาการ

๒) ความภาคภูมิใจ คือ การยอมรับจากคุณครูและศิษย์ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมุ่งเน้น
ให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองของครูและนักเรียน ที่มีผลสำคัญในทางคุณภาพ โดย
ครูที่มีความภูมิใจ มีความตั้งใจและรักการทำงานของตน มีความรัก ความเมตตา
และการเอาใจใส่ศิษย์ ผู้ปกครอง และครู เพื่อนร่วมงานด้วยดี มีคุณวุฒิและมีใจรักอาชีพ
มีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีคุณธรรมที่ดี

๓) คุณภาพการประเมิน หมายถึงรวมถึง การประเมินภายใน (ISA) การประเมินภายนอก
(ECA) การประเมินเพื่อพัฒนา และการสร้างคุณค่าต่อสังคม โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ
คุณภาพการประเมิน ได้แก่ การที่ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อ
การประเมิน การประเมินจะต้องสะท้อนสภาพจริง การมีส่วนร่วมในการประเมินของทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาและนำไปสู่วิถีชีวิตคุณภาพต่อไป

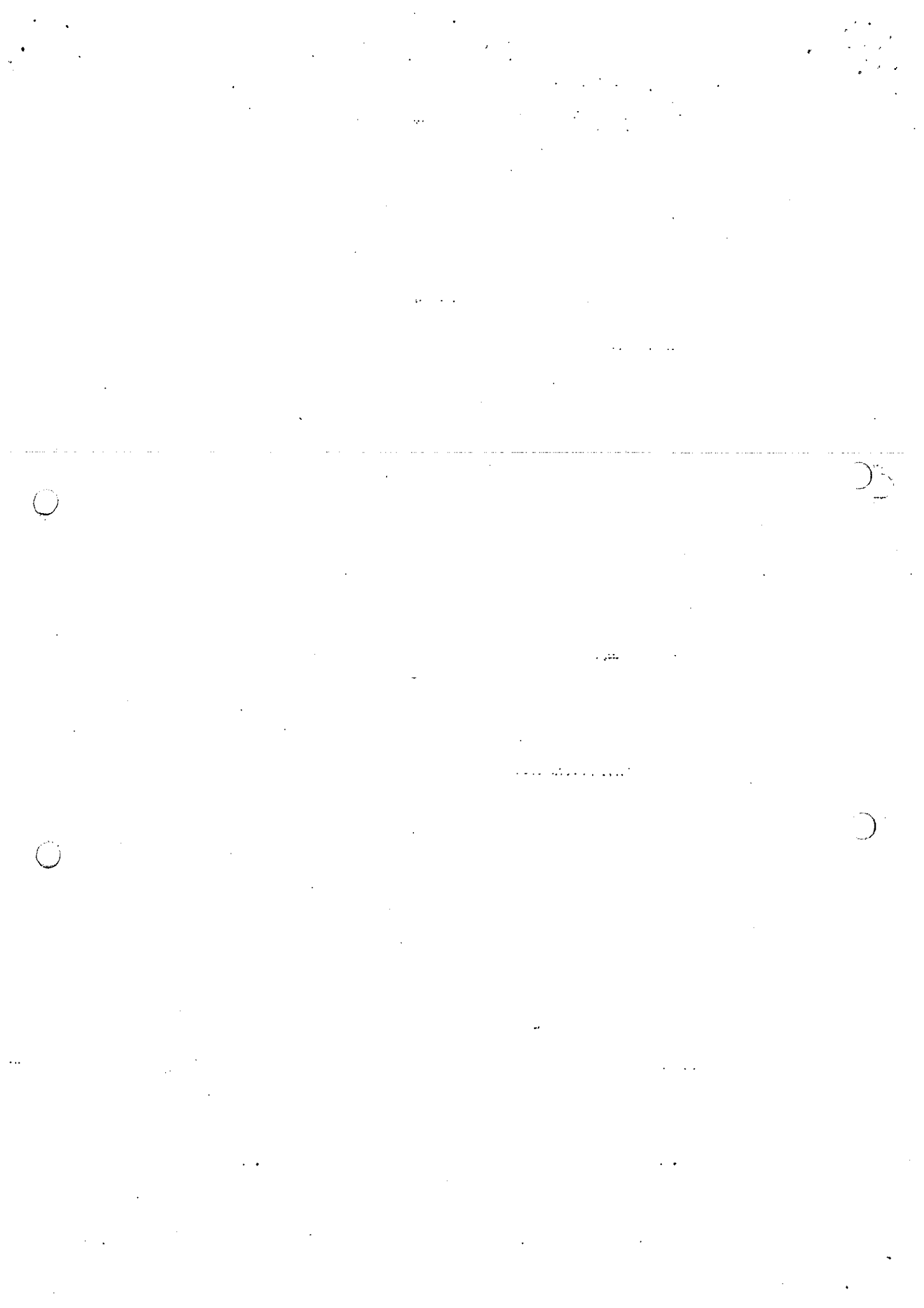
จะเห็นได้ว่า "คุณภาพศิษย์" เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา
คุณภาพของครู รวมถึงคุณภาพของการประเมิน ซึ่งเป็นพันธกิจที่สำคัญของ สมศ.
ดังนั้น สมศ. จึงได้กำหนด "เป้าหมายของการประเมิน" คือ "คุณภาพศิษย์" เพื่อเป็น
การสะท้อนให้เห็นถึง "คุณภาพ" ที่เกิดขึ้นจริงกับตัวผู้เรียนที่เป็นผลผลิตจากสถานศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพครู

- มีความรู้ ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- มีความรัก เมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์
- ทุ่มเท เสียสละ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ
 - มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ
 - มีจิตวิญญาณความเป็นครู
 - มีทัศนคติที่ดี • รู้จักตนเอง
 - มีความรับผิดชอบ

“QC ๑๐๐ : ระบบประเมินผู้ประเมิน”

QC ๑๐๐ เป็นระบบที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพระบบประเมินผู้ประเมินภายนอก ซึ่งทำให้สามารถติดตามคุณภาพการประเมินของผู้ประเมินภายนอกและคุณภาพของหน่วยประเมินภายนอกของ สมศ.

“น้ำใจไมตรี” สร้างได้หรือไม่ อย่างไร?

การมีน้ำใจไมตรีจะช่วยทำให้สังคมน่าอยู่มากขึ้น เป็นสิ่งที่การศึกษาจะช่วยสร้างให้เกิดขึ้นได้ โดยสถานศึกษาต้องปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างจิตสำนึก ให้เด็กเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้ใหญ่ต้องทำเป็นตัวอย่าง ไม่ควรใช้วิธีการบังคับ เพราะเด็กจะไม่รู้สึกอยากทำความดี การวัดความดีของเด็กสามารถทำให้เป็นรูปแบบได้ เช่น มีการบันทึกสมุดความดี และประกาศความดีที่เด็กทำให้ครอบครัวและสังคมทราบ เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและอยากที่จะทำความดี

“หลายจุดอ่อน สู่จุดเริ่มแห่งความสำเร็จ”

ความพิการที่ถือว่าเป็นจุดอ่อนสามารถหลายลงได้ ด้วยการได้แรงบันดาลใจจากความหวังของครอบครัว ทำให้ลุกขึ้นมาสู้ได้อีกครั้ง ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญในการก้าวสู่ความสำเร็จ

“หัวหน้างานประกัน(QMR) : กฎแห่งสำคัญแห่งความจริง”

หัวหน้างานประกัน เป็นกฎแห่งสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาและเป็นหัวใจสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น หัวหน้างานประกันควรมีลักษณะ ดังนี้ คิดเป็นระบบ รู้จักวางแผน ติดตาม และปรับปรุง ตามหลัก PDCA เป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้คำปรึกษา หรือข้อปัญหาต่างๆแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา และต้องเป็นนักประสานที่ดี ระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติการ มีภาวะผู้นำสามารถสร้างทีมงาน และมีทักษะที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเป็นทีม

“ทำอย่างไร...ถ้าไม่ผ่านการประเมิน”

แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมิน ต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ไม่ผ่าน มีการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและสาเหตุ และมีการกำหนดแนวทางปรับปรุงมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน มีการกำหนดตัวชี้วัด และเป้าหมายความสำเร็จ มีการติดตามการประเมินตนเองและผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย

“MOOCs : แหล่งเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑”

MOOCs คือ เครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้โดยมีแนวคิดไม่จำกัดจำนวนผู้เรียน ไม่มีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน และในบางกรณีอาจมีการให้ใบรับรอง หลังจากเรียนจบหลักสูตร อย่างไรก็ตามวิธีการนี้ ผู้เรียนจะมีข้อจำกัดในด้านการเรียน

ปัจจุบันในภูมิภาคเอเชียได้มีการนำวิธีการเรียนการสอนแบบ MOOCs มาใช้โดยผ่านระบบเว็บไซต์ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับยุโรปและอเมริกา โดยประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่นำวิธีการนี้มาใช้ คือ สิงคโปร์และไต้หวัน ในอนาคตประเทศไทยจะสามารถนำวิธี MOOCs มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ต้องคำนึงถึงศักยภาพทางภาษาและเทคโนโลยีของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

“E -Learning”

E -Learning มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งในประเทศไทยได้มีการนำ E -Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีต้องเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่ผู้เรียน และผู้สอนมีความสอดคล้องกัน รวมถึงบทเรียนที่ผู้สอนสามารถสร้างได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังนั้น การใช้ E -Learning ควรมีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ

“IQA ที่ดี...สู่ EQA ที่เป็นเลิศ”

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

IQA ที่ดีจะเกิดขึ้นได้จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง ซึ่งจะนำไปสู่ผลการประเมินภายนอกที่ยั่งยืนและสะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษา

ด้านการอาชีวศึกษา

IQA จะดีได้นั้น ผู้บริหารและทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม การประเมินจะสมบูรณ์ขึ้นอยู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ประเมินและเครื่องมือต้องมีคุณภาพจะส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และได้ผลการประเมินที่เป็นธรรมและมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา

ระดับอุดมศึกษา

EQA จะสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วม ทศนคทที่ดี การจัดระบบ IQA ที่ดี และมีการนำผลประเมินไปใช้

“คุณภาพอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพ (Vocational Qualification)”

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามด้านการอาชีวศึกษา มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพและในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ก็ยังคงประเมินตามหลักการเดิม ซึ่งแสดงถึงเจตนารมณ์ในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

“การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก”

การจัดอันดับการศึกษาของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๖ โดยมีเกณฑ์การจัดอันดับตามตัวชี้วัด โดยเน้นคุณภาพบัณฑิต ส่วนการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกมีเกณฑ์การวัดหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรที่วัด ดังนั้นการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยในแต่ละประเทศ จึงควรมีรูปแบบที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ และควรเน้นคุณภาพบัณฑิตอย่างแท้จริง

“๑ ช่วย ๙ : ช่วยก้าวพัฒนา”

แรงผลักดันสำคัญในการเข้าร่วมโครงการ ๑ ช่วย ๙ คือ การสำนึกในหน้าที่และแรงกดดันจากภายนอกที่ทำให้ก้าวเข้าสู่โครงการ เพราะเป็นเรื่องของจิตอาสา ไม่มีงบประมาณสนับสนุน เป็นการทำงานด้วยใจจริง ที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาในเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพของการศึกษา จนก่อให้เกิดนวัตกรรมทางด้านการศึกษา

“แหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่ได้มาตรฐาน”

การกำหนดทิศทางการวิจัยเชิงวิชาการในปัจจุบันจะประกอบด้วยเกณฑ์การพิจารณา คือ เกณฑ์การจบการศึกษาของนิสิต/นักศึกษา เกณฑ์การศึกษาต่อ เกณฑ์การรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยบางแห่ง การขอทุนสนับสนุนการวิจัย เกณฑ์การประเมินตำแหน่งทางวิชาการ โดยการจัดอันดับความเข้มแข็งทางวิชาการ ในปัจจุบันเกือบทั้งหมด วัดผลที่การตีพิมพ์ผลงาน

“วิธีการประเมินผ่านระบบ Automated QA”

เนื่องจากมีสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องได้รับการประเมินเฉลี่ยปีละ ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ แห่ง สมศ. จึงมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เพื่อช่วยลดระยะเวลาในการทำงาน ผู้ประเมินก็สามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้รายงานการประเมินและการรับรองสถานศึกษาจะใช้เวลาในการดำเนินการน้อยลง ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน และลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงเป็นการบูรณาการในการทำงานร่วมกับสถานศึกษาและต้นสังกัด

“Automated QA & CHE QA Online (ทำให้งานเที่ยงตรง ฉับไวได้ประสิทธิภาพ)”

CHE QA เป็นระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงานประจำปี และคู่มือการประกันคุณภาพภายใน ส่วน Automated QA เป็นระบบฐานข้อมูล เพื่อรองรับการประเมินภายนอกของ สมศ. เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดส่งข้อมูล ดังนั้นในการเชื่อมโยง Automated QA และ CHE QA Online คือ การใช้ข้อมูลต่างๆระหว่าง สกอ. และ สมศ.

“ชุดคุณภาพ : คุณภาพรายงาน คุณภาพการประเมิน”

ชุดคุณภาพ ต้องมีความรู้ ดังนี้ ๑) ความรู้ด้านการศึกษาในภาพกว้าง ๒) การปฏิรูปการศึกษา ๓) ภารกิจของโรงเรียน เข้าใจบริบทของโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน ๔) หลักสูตรของสถานศึกษา ๕) การบริหารโรงเรียน ๔ ด้าน ๖) แนวความคิดความเชื่อ/แนวปฏิบัติของ สมศ. และ ๗) ความรู้เรื่องตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ๑) การสื่อสาร ๒) ตรงต่อเวลา ๓) ทำงานเป็นทีม ๔) กลยาคมมิตร และ ๕) ความคิดวิเคราะห์ การเขียนรายงาน ควรสั้นกระชับ ชัดเจน ควรเขียนรายงานการประเมิน แบบรายงานการวิจัย เขียนตรงไปตรงมา การเขียนข้อเสนอแนะควรเขียนยาว ภายใต้สภาพของโรงเรียนที่เป็นอยู่ ไม่ควรเขียนของประมาณเพิ่มเติม ขออาคารสถานที่เพิ่มเติม ฯลฯ

จดหมายข่าว สมศ. รายวัน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ประจำวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อ สมศ. ได้จัดงานการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ระหว่างวันที่ ๗ - ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ ศูนย์แสดงนิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพฯ ซึ่งเหตุการณ์ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เริ่มต้นด้วยพิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การประกันคุณภาพการศึกษา” โดย นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรี จากนั้นเป็นการบรรยายและเสวนาในหัวข้อต่างๆ สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

“ธรรมาภิบาลสถานศึกษาและคุณธรรมคณาจารย์กับการประกันคุณภาพการศึกษา”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์

ธรรมาภิบาลสถานศึกษา เป็นการนำหลักการธรรมาภิบาลมาปรับใช้กับสถานศึกษาในแต่ละประเภท ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ต้องทำความเข้าใจและปรับใช้ให้เข้ากับสถานศึกษาแต่ละประเภท หลักการธรรมาภิบาลตามหลัก UNESCAP ที่กำหนดมี ๘ หลักการ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามกฎหมาย ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความสอดคล้อง ความเสมอภาค ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความมีเหตุผล บนพื้นฐานการจัดการศึกษาที่ดี ต้องมีการประเมินเพื่อสะท้อนผลการบริหาร การประเมินควรให้น้ำหนักธรรมาภิบาล เพิ่มจากตัวชี้วัดอื่นๆที่มีอยู่แล้ว หมายความว่า สมศ. ต้องพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพให้ครอบคลุมตามหลักธรรมาภิบาลและคุณธรรม

“คุณภาพศิษย์ สะท้อนคุณภาพครู”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์

สมศ. ทำหน้าที่ประเมินและสะท้อนผลการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนปีนี้ สมศ. จึงจัดประชุมนานาชาติคู่ขนานไปด้วยกัน เพื่อเป็นเวทีระดมความคิดเรื่องวัฒนธรรมการประเมิน เพื่อความทันสมัยและทันโลก สมศ. จึงได้มีการกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และพันธกิจที่เชื่อมโยงกับการกิจการประเมินสถานศึกษาของสมศ. จากปัญหาหลักการจัดการศึกษา ๓ ข้อ อันได้แก่ ขาดความต่อเนื่องเชิงนโยบาย/ขาดการควบคุมเชิงปริมาณ/ขาดการกำกับดูแลเชิงคุณภาพ สมศ. จึงเสนอ “กฎแห่งคุณภาพ” โดยกฎข้อที่ ๑ คือ คุณภาพ=ภาพคุณ, กฎข้อที่ ๒ คุณภาพศิษย์=เป้าหมายการประเมิน และกฎข้อที่ ๓ คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู

“วัฒนธรรมการประกันคุณภาพ : คู่คิดหรือคู่แข่ง” โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

การประกันคุณภาพการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งดำเนินการโดย สมศ. เป็นไปเพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียง เข้าข้างตนเอง และเพิ่มความน่าเชื่อถือ เชื่อมมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อเสนอแนะจาก สมศ. จึงเป็นไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาไม่ใช่การจับผิด หรือให้เกิดการแข่งขันระหว่างสถาบัน วิธีการประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เพื่อให้เกิดคู่แข่ง แต่เป็นการให้เกิดคู่คิดที่จะร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

“วิพากษ์ สมศ.”

เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การประเมินคุณภาพต้องเป็นการทำงานตามปกติไม่ใช่อยู่นอกเหนือจากการทำงาน และการประเมินต้องมีความเป็นธรรม ดังนั้น สิ่งที่สมศ. ต้องดำเนินการ คือ ต้องรับฟังทุกด้าน การประเมินต้องให้ได้ความรู้ที่แท้จริง ผลการประเมินต้องไม่ขัดแย้งกันเอง

“เคล็ด (ไม่) ลับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ”

การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพไม่ได้มีเคล็ดลับตายตัว ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง โดยมีเคล็ดลับที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ คือ ๑) โรงเรียนที่มีครูเพียง ๓ คนและหาครูพัฒนา ๒) หาครูพัฒนาไม่ได้ต้องทำแบบค่อยเป็นไปค่อยไป ๓) โรงเรียนที่มีครูไม่เพียงพอให้เชิญครูที่เกษียณอายุแล้วมาช่วยราชการ ๔) โอนโรงเรียนให้ อบพ.อื่นที่มีความพร้อม ๕) ขอครูอาสาสมัครจากโครงการ Teach for Thailand ๖) จัดตั้งโรงเรียนใหม่ โดยรวมนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กเข้าเรียนร่วมกันเป็นโรงเรียนประจำโดยรัฐ ๗) ใช้เคล็ดลับที่ ๖ แต่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีเคล็ดลับในการยกระดับคุณภาพ คือ การสร้างวินัยของนักเรียนและครูผู้สอน และการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้